

Qurucusu:
Adil Minbaşyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 22 (6065) 21 iyun 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

DTX əməliyyat keçirdi

Bax:səh.3

Yeni dələduzluq növü ilə bağlı xəbərdarlıq

"Kiber cinayətkarlıq distant formada təşkil olunur. Ki-ber məkanda naməlum şəxslər ünsiyətde "sıfır etibar" anlayışı, "danişdiğin adamı tanı" prinsipi nə qədər ki, insanların həyat tərzinə çevrilməyib, talaşalar davam edəcəkdir".

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə DİN-in məlumatında bildirilir.

Qeyd edilir ki, iyunun 18-də ayrı-ayrı vətəndaşların bank kartlarından 100, 490, 628, 2400, 1500, 536, 357, 90 manat şəxsi məlumatların naməlum şəxslər verilməsi nəticəsində uğurlanıb. Dələduzluq yolu ilə daha bir neçə fakt üzrə - 29660, 6800, 4000, 1400, 1000, 811, 500, 320 manat talaşaraq naməlum hesablarla köçürülbilir.

Əlavə və yüksək gəlirlili, qazanclı faiz, investisiya adı altında 29660, alış-veriş saytında saxta elan vasitəsilə 6800, "nəvəniz Moskva şəhərində problemin içindədir, onu xilas etmək üçün sizə zəng edilməsini və sizdən pul götürməyi-mizi dedi, təcili pul lazımdır", deməkə 4000 manat pul vəsiti-lərini dələduzluq yolu talaşırlar.

Bütün müdaxilələr - zənglər, danışqlar, yazılmalar xaric nömrələr vasitəsilə aparılıb.

ÜST: Qəzzada 8 mindən çox azyaşlı uşaq kəskin qida çatışmazlığından əziyyət çəkir

Qəzza zolağında beş yaşa qədər azı 8 min uşaq kəs-kin qida çatışmazlığından əziyyət çəkir.

Adalet.az TASS-a istinadən xəbər verir ki, bunu Ümum-dünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Baş direktoru Tedros Ad-hanom Qebreyesus deyib.

Onun sözlərinə görə, belə bir məglubiyyət Rusiya cəbhələrinin dağılma-sına, fərarılıyə və Moskva-da etirazlara səbəb ola bilər.

Putin bu halda nüvədən istifadə edə bilər

Rusiya Prezidenti Vla-dimir Putin rus ordusunu Ukraynada möğlub olarsa, taktiki nüvə silahından istifadəyə göstəriş verə bilər.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Ukrayna Milli Təhlükəsizlik və Müdafiə Şurasının katibi Aleksandr Litvinenko "Tayms" qəzetinə müsbahəsində deyib.

"Rusiya fəlakətli mə-glubiyyətin astanasında olarsa, heç nəyi istisna edə bilmərik", - o bildirib.

Onun sözlərinə görə, belə bir məglubiyyət Rusiya cəbhələrinin dağılma-sına, fərarılıyə və Moskva-da etirazlara səbəb ola bilər.

Aqil Abbas aqilabbas@rambler.ru

GÖYƏRÇİN ÖLƏN YER

Səhər yeməyindən sonra otella haqq-hesabımızı üzüb çıxmak istəyirik. Resepşndə işləyen nəzakətli qız deyir:

- Sizin hesabınızı Səməd müəllim ödəyir.

Səməd Məhərrəmov Şuşa Polis Şöbəsinin rəsidiidir. Cavan və bacarıqlı bir polis işçi-sidir. Zəng edib Səməd müəllim təşəkkür edirəm və oteldən çıxırıq. Yenə şüşənin altındakı İbrahim xanın silah-sursat fabrikinin dağıntılarına baxıram.

Sonra da üz tuturuq üzü gülebədinə, yəni Laçına.

Zastavaya çatanda...

... Laçından və Daşaltıdan Şuşaya gələn yollar bu nöqtədə kəsişir. Keçmişdə bura zastava deyirdilər. Görünür, haçansa əvvəller burda çar hökumətinin postu olub. 2020-ci ildən sonra isə rus sülhmərəmlilərinin burda qərargahı vardi, guya Ermanistandan Xankəndinə və əks istiqamətə gedən maşınları yoxlaysırdılar. Sonra təbiəti sevenlər burda gecə-gündüz mitinq keçirdilər və bu mitinq də nəticə verdi. Ermənistandan Xankəndinə gələn silah-sursat maşınlarının qabağını kəsdi və sülhmərəmlilər da məcbur olub həmin maşınları Xankəndinə buraxmadılar, geri qayıtdılar. Həmin günlərdə bir xanımın əlində tutduğu göyərçin ölmüşdü.

Bax:səh.8-9

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Zakir Fəxri: - Quşlara çö-rek atmağa görə də adamı həbs edərlər?

Zakir Fəxri: - Əshi men Opera Balet teatrında "Qu gölü" baletindəki quşlara çörek atırdım.

Zakir Fəxri: - Quşlara çörek atmağa görə də adamı həbs edərlər?

Zakir Fəxri: - Əshi men Opera Balet teatrında "Qu gölü" baletindəki quşlara çörek atırdım.

Rüstem Hacıyev

İsrail "Hizbulah"la münasibətləri nizamlamağa hazırlıdır

İsrail iki şartla- atəşin tamamilə dayandırılması və iranyönümlü qruplaşmanın Litanı çayına qədər geri çəkdiyi halda "Hizbulah" qruplaşması ilə vəziyyəti normallaşdırmağa hazır ola bilər. Bu barədə İsrail hökumətinin baş nazirinin məsləhətçisi Dmitri Qendelman bəyan edib: "Əks təqdirdə TSAXAL Livanda "Hizbulah"ın yerləşdiyi ərazilərdə yerüstü həbi əməliyyatlara başlayacaq".

İsrail bu məsələdə son vaxtlar bu ərazilərdə deeskalasiyaya qoşulan vasitəcilerin, Fransa və ABŞ-in köməyinə ümidi edir. Bildirilir ki, Vaşinqton həttə mühərabənin dayandırılması məqsədiylə özünü ştatda olan xüsusi nümayəndəsini də Yaxın Şərqi göndərib.

Hazırda İsrail və İranın dəstəklədiyi "Hizbulah" qruplaşması arasında davam edən münaqışə, regional müharibənin başlaması riskini artırır. Ona görə də, tərəflər irimiqyaslı döyüşlərin qarşısının alınması üçün variantlar axtarırlar.

"Biz istəyirik ki, beynəlxalq vasitəciler nəsə bir iş görə bilsinlər. Əgər "Hizbulah" bizim şərtlərimizlə razılığınə hərbi qruplaşmalarını Litanı çayına tərəf çıxarmasalar, biz vətəndaşlarımızın doğma yurd-yuvalarına qayıtması və onların təhlükəsizliklərini təmin etmək məqsədiylə həbi güc tədbiq etmək məcburiyyətdə qalağıq"- deyə İsrail baş nazirinin məsləhətçisi bildirib.

Ümumiyyətlə, bu beynəlxalq qurumların, beynəlxalq vasitəcilerin, xüsusiylə də, Fransa və ABŞ-dan olan vasitəcilerin dönyanın hər hansı bir regionunda yaşanan münaqışların həll olunmasında hansısa nailiyət əldə etdiklərinin kimsə şahidi olmayıb. Çünkü, vasitəçi tərəf tutmamalıdır, vəziyyətə díqqət və adalatla yanaşmalıdır. Heç kimə sərr deyil ki, Fransa və ABŞ açıq şəkildə İsrailin tərefindərlər, fasilesiz olaraq Tel-Əviv silah və sursatla təmin edirlər və heç özləri də bunu gizlətmirlər. Bir tərəfdən "sülh" deyirlər, digər tərəfdən isə tərəflər dən birini silah-sursatla təmin edirlər. Ona görə də, digər tərəf bu "vasitəcilerin" səmimiyyinə inanır.

"Hizbulah" qruplaşması da, İsrailin şərtlərinin əksinə, öz şərtlərini irəli sürürər. "Hizbulahın" şərqi qanadının parlament fraksiyası rəhbərinin müavini Həsən Fədalla bəyan edib ki, münaqışda kompromis yalnız Fələstin anklavında atəşin dayandırılmasından sonra əldə oluna bilər.

Fransa bu məsələdə də liderliyi ələ almaq istəyir. İyunun 13-də keçirilən G7 sammitində Emanuel Makron bəyan edib ki, Fransa ABŞ-la birlikdə, İsrail-Livan sərhədlərində deeskolasiya yaratmaq üçün üçtərəfli formatda danışqlara başlamaq istəyir. Adama deyərlər ki, eviyyin içində aylardır davam edən vətəndaş qarşıdurmasını yatarımaq bacarığın yoxdur, hələ utanmadan özünü vacib bir persona kimi ortalığa atmışdır.

İkinci də, İsrail Parisin Yəhudi dövlətinə qarşı düşmən mövqeyi tutmasına görə, Fransanın bu məsələyə qarışmasının əleyhinədir və Makronun təklifini rədd etdiyi bəyan edib.

ABŞ - in isə məqdədi ayındır. Ekspertlər hesab edirlər ki, ABŞ-keçiriləcək prezident seçkiləri ərefəsində Yaxın Şərqdə böyük müharibənin başlamasını istəmir. Ona görə də, ən azından o vaxtadak veziyətin gərginləşməsində maraqlı deyil...

Türkiyə kəşfiyyatı Moskvada terror aktının qarşısını almağa kömək edib

Türkiyə Moskvada terror aktının qarşısını almağa kömək edib.

Adalet.az Hürriyet-ə istinadən xəbər verir ki, Türkiye xüsusi xidmət orqanları rusiyai həmkarlarına xəbərdarlıq edərək "Crocus City Hall" ticaret mərkəzinə hücumdan sonra Moskvada planlaşdırılan ikinci terror aktının qarşısını almağa kömək ediblər. Konsern salonuna ilk hücumdan sonra terror qruplaşması ikinci hücumu planlaşdırıb. Onlar izdihamlı ticarət mərkəzinə hücum etmək isteyiblər. Türkiye kəşfiyyatı Moskva ilə əlaqə saxlayaraq ikinci böyük terror aktının qarşısını alıb. Məlumatə görə, terror aktı İŞİD-lə əlaqəsi olan Vilayəti-Xorasan qruplaşmasının silahlıları tərefindən planlaşdırılıb. Hürriyetin xəbərindən görə, Türkiye xüsusi xidmət orqanları uzun müddətdir ki, İstanbulda Müqəddəs Məryam Katolik Kilsəsinə hücumda iştirak edən Vilayəti-Xorasan teşkilatının yerli bölməsinin fealiyyətini izləyir. Kəşfiyyat xidmətləri bir sıra şəxsləri tapıb, onları dindirib, bundan sonra Rusiya tərəfi ilə əlaqə yaradılib. Nəşr onu da xatırladı ki, Moskva yaxınlığında ticarət mərkəzinə hücumu törədənlərdən ikisi terror aktından bir qədər əvvəl Türkiyəyə səfər edib və bu barədə də Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verilib.

Dünyanın ən mürəkkəb dövrlərində belə Azərbaycanın necə düzgün yol tutması son illər daha dolğun görünür. Onillərlə xain qonşuların və onlara havadarlıq edənlərin reallıq və gerçeklik müstəvisinə keçirilməsi Azərbaycanın, onun güclü idarı cənab İlham Əliyevin zahiri səbr və təmkini və uzun illərin uğurlu siyasetinin nəticəsidir. Az qala bütün dönyanın marağında olan (əksərən bizim əleyhimiz) Qarabağın 44 günlük əfsanəvi bir savasla işğaldan azad edilməsi, paralel olaraq iqtisadiyyatımızın davamlı inkişafı və dünya siyasetində mövqə sərbəstliyi daha uğurlu gələcəkən xəber verir.

Dünyada baş veren indiki hadisələri, xüsusilə Rusiya-Ukrayna mühərabəsi və bu mühərabənin ətrafindəki olaylar, sözsüz ki, respubli-

bunları bir daha təsdiq edir.

...Yerlərdə insanların da-ha inamlı və nikbin görünüməsi, quruculuq işlərindəki feallıqları məhz daxili və xarici siyasetimizin uğurla davam etməsinin nəticəsidir. Rəh-

nəsilə ötürülen ənənələrin və digər faktların əsasında ciddi məna daşıyır və özünü doğrudur.

Tarihe qısa ekskurs kifayətdir. Keçid edək Şirvanı öz adı və ənənələrlə ilə məşhurlaşdırılan Ağdaş rayonun bu günlərinə. Hamimiz yaxşı bilirik ki, "Regionların sosial iqtisadi inkişafı Dövlət Programları"nın icrasında tələb və istiqamətlərdən biri de abadlıq və müasirləşdirmə tədbirləridir. Maraqlıdır ki, respublikanın kənd rayonları arasında bu tədbirlərin genişmiq-

yüksek səviyyədə diqqətdə saxlanılır.

Öyrenirik ki, həmişə inkişafda olan bu gözəl məkanın, xüsusilə son vaxtlar nikbin əhval-ruhiyyənin hökm sürdüyü Ağdaşın heyət ritmi, ya-sam tərzı bütün istiqamətlər üzrə yüksəlişə doğrudur. Ağdaşlılar dövlətimizin qayğısına cavab olaraq bütün sahələrde uğurlar qazanmağa, vətənə töhfələr verməye çalışırlar. Bu səbəbdən ki, istər kənd təsərrüfatının aparıcı bölmələrində, istərsə də sənaye, tikinti, xidmət işlərində davamlı inkişaf təmin olunur.

Ürəkaçan, fəxlə seyr edilən mənzərələrdən biri də şəhərin modern inkişafı, nümunəvi səliqə-səhmanıdır. Eyni zamanda Ağdaşın kendərinin de inkişafı və müasirləşməsi xususlu diqqət çəkir. Ağdaş kimi qonaq-qaralı bir rayonda bu tədbirlərin genişmiq-

QƏDİM ƏRƏŞ YURDUNUN MÜASİR AĞDAŞI

kamıza təsirsiz qalmır. Ancaq həmişə düzgün siyasi kurs götürən Azərbaycan özünün müstəqillik və inkişaf yoluna davam etməkdədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin söylədiyi kimi bunun başlıca səbəbi respublikamızda içtimai-siyasi vəziyyətin sabit olmasına, xalqla iqtidarın arasındakı birlilikdər və bizim bütün proqnozlarımızın uğurlu icrasıdır.

Bəli, bütün bunlar ölkəmizin içtimai-siyasi arenada təsdiqlənən mövqeyini aydın şəkildə əks etdirir və müasir Azərbaycan reallığının spektrini işıqlandırır.

Müdrikcəsine söynən "xalqla iqtidar arasında birlilik" əbədi və sarsılmaz olduğunu biz az qala her gün görür və yayarıq. Bu birliyin en pik nöqtəsi isə təbii ki, torpaqlarımızın düşmən işğalından azad edilməsi və Böyük Qələbəmizin təntənəsi idi. Prezidentin imzaladığı bir çox mühüm sənədlər, işğaldan azad olunmuş ərazilər intensiv səfərləri, xalqla görüşləri, istiqanlı, mehriban səhəbətləri, görülən və görülecek işlərin perspektivləri haqqında söylədikləri bütün

yaslı heyata keçirilməsində məhz Ağdaş rayonu birincilər sırasında olub. Təcrübəli icra başçısı Tofiq İmanov burada ilk vaxtlardan bütün vəcib məsələlər yanaşı rayonun, xüsusilə Ağdaş şəhərinin abadlığı və müasirləşməsi, yeni gərkəm və fərqli rəng çalarlarında modernleşməsi üçün sanki bir ümumurayon çağırışı elan etmişdir. Sonraları bu şəhərdə aparılan tikinti-quruculuq, yenidənqurma və müasirləşdirmə tədbirlərinin miqyasını və əhəmiyyəni niçəslər bilir.

Her kəsə məlumudur ki, rayondakı infrastruktur yenilikləri, rahat yollar, kəndlərin də sanki bir şəhər görkəmi alması, Ağdaş şəhərinin modern inkişafı dövlətimizin, şəxsnən cənab Prezidentimiz-

zin müstəsna qayğı və diqqətinin töhfələridir. Qarabağın işğaldan azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə, xüsusilə Vətən Mühəribəsinin 44 günlük tarixi və əfsənovi dövründə yüzlərlə ağdaşlı gəncin əsl vətənpərvərlik ruhu və Müzəffər Ali Baş Komandanın sədəqətlilik nümunəsi ilə silaha sarılması, igidlik göstərməsi heç vaxt unudulmayıcaq. Bu döyüşlərdə Ağdaş gənclərindən də şəhidlik zirvəsinə ucalıb vətəne basuculuğu təşviq edir, təzəkərə həyat tərzini illerdən.

İndi onların ezziz xatirəsi Şəhidlər Xiyabanı və di-

problemlarına, məsləhətlərinə həmişə yüksək həssaslıq və qayğıkeşliklə yanaşan rayon rehbərliyinin qayğı və diqqəti sayesində uğurla davam etməkdədir. Rayon sakinlərinə, onların yaşam tərzinə, problemlərinə, məsləhətlərinə həmişə yüksək həssaslıq və qayğıkeşliklə yanaşan rayon rehbərliyi işğuzar kadrların potensialını meqəsədəyən şəkildə istiqamətləndirir. T.İmanovun bütün sahələrə eyni diqqətlə yanaşması, fərqli qoymadan bütün sakinlərlə səmimi davranışı, təvəzükər həyat tərzini illerdən.

Düzgün istiqamət, düzgün yol isə həmişə uğurlara aparır, insana qalb rəhatlığı, baş ucalığı getirir.

Məzahir ƏHMƏDZADƏ

ƏDALƏT

21 iyun 2024-cü il

Xalqa xidmət dövlət qulluqçularının ən ali vəzifəsidir

**Dövlət qulluğu sahəsində islahatların başlıca məqsədi cəmiyyətin maraqlarına
xidmət edən demokratik tipli institut yaratmaqdır**

İyunun 23-ü Azərbaycanda dövlət qulluqçularının peşə bayramı kimi qeyd olunur.

Dövlət qulluqçularının peşə bayramı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2006-ci il 25 may tarixli Sərəncamı ilə təsis edilib.

Dövlət xidmətinin demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlətin yaradılmasındakı rolu və BMT Baş Məclisi tərəfindən iyunun 23-nün Birleşmiş Milletlər Təşkilatının Dövlət Qulluğu Günü elan edilmişsi nəzərə alınaraq, bu tarix Azərbaycanda dövlət qulluqçularının peşə bayramı günü elan edilib.

Respublikamızın inkişaf edərək beynəlxalq aləmdə nüfuzunu möhkəmləndirməsinin, mühüm regional faktora çevriləsənin təməlində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin dövlət idarəetmə sistemində reallaşdırıldığı islahatlar dayanır. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 29 dekabr tarixli 53 nömrəli Fermanına əsasən Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında yaradılmış Azərbaycan Respublikasının dövlət idarəetmə sisteminde islahatlar aparılması üzrə Dövlət Komissiyasının fəaliyyəti nəticəsində "Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilib və 2001-ci il 1 sentyabr tarixində qüvvəyə minib, bununla da Azərbaycanda dövlət qulluğu islahatlarının təməni qoyulub.

Prezident İlham Əliyevin bu islahatları daha da genişləndirərək davam etdirməsi sayəsində ölkəmizin qüdrəti gündən-günə artmaqdadır.

Bu gün tam əminliklə söyləmək olar ki, Azərbaycanda müasir tələblərə cavab veren dövlət idarəetmə sistemi qurulub, həkimiyətin bütün qollarının funksiyaları dəqiq müəyyən edilib, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının qorunması, təmin olunması üçün zəruri təsisatlar yaradılıb.

Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanda hüquqi dövlətin qurulması, idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi, ölkənin da-ha yaxşı idarə olunması istiqamətində mü-hüm tədbirlər görüllüb, bir çox yeni idarəetmə orqanları yaradılıb. Bu orqanların dövlət quruluğunda və ölkənin idarə olunmasında rolunu artırmaq, fəaliyyətin daha səmərəli etmək üçün vaxtaşırı onların əsasname ve nizamnamələrində, eləcə də strukturlarında müvafiq dəyişikliklər olunur, vəzifələri və funksiyaları dəqiqləşdirilir.

Heç şübhəsiz, Azərbaycanda dövlət qulluğu sahəsində reallaşdırılan islahatların ən mühüm nəticələrindən biri 2000-ci il iyunun 21-də "Dövlət qulluğu haqqında" qanun qəbul edilməsidir. Həmin qanunla Azərbaycanda dövlət qulluğu sahəsində vahid dövlət siyasetinin formalasdırılmasının əsası qoyulub, bu sahədə kadr siyasetinin əsas prinsipləri, dövlət qulluqçularının cəmiyyətdəki yeri, onların hüquq və vəzifələri müəyyənəşdirilir. "Dövlət qulluğu haqqında" qanun qəbul edildikdən sonra mütəmadi olaraq təkmilləşdirilib, 180-dən artıq dəyişikliklər əsaslı bir hüquqi akt yaradılıb.

Dövlət qulluğu sahəsində heyata keçirilmis mühüm islahatlar sayəsində Azərbaycan Respublikasında özünməxsus dövlət qulluğu sistemi formalasdırıb və bu sistemdə qabaqcıl beynəlxalq təcrübədən istifadə edilib. İctimai həyatın müxtəlif sahələrində dövlət siyasetini həyata keçirən, vətəndaşların və cəmiyyətin xidmətində olan dövlət orqanlarının səmərəli fəaliyyət göstərməsi, ilk növbədə, bu orqanlarda çalışan dövlət qulluqçularının yüksək peşəkarlığından və vəzife borcunu məsuliyyətlə yerinə yetirməsindən asılıdır. Bu istiqamətdə Azərbaycan Respublikası müxtəlif beynəlxalq və regional təşkilatlarla, habelə bir si-

ra beynəlxalq şəbəkələrin üzvü kimi digər dövlətlərin müvafiq qurumları ilə feal əməkdaşlıq edib, müxtəlif beynəlxalq təşkilatların dövlət qulluğu sahəsində tövsiyələrinin icrasını temin edib. Ölkəmizdə bütün sahələrdə olduğu kimi, dövlət qulluğu sahəsində də islahatlar düşündürilmiş şəkildə və müəyyənəşdirilmiş proqramlara uyğun aparılır. **Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 23 noyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında dövlət qulluğunun inkişafına dair 2019-2025-ci illər üçün Strategiya"ya uyğun olaraq 2019-cu ildə müəyyən edilmiş bir sıra tədbirləri, o cümlədən bu Strategiyanın icrası üzrə Fəaliyyət Planını qeyd etmək lazımdır.**

Bu plan əsasında müvafiq dövlət qurumları tərəfindən dövlət orqanlarının kateqoriya və iyerarxiyasının müəyyənəşdirilməsi, bu orqanların struktur bölməlerinin növləri və yaradılması qaydası, dövlət qulluğu vəzifələrinin növləri, təsnifatları və vəzifə adları, rəhbər vəzifəli şəxslər üçün insan resurslarının idarə edilməsi üzrə təlim modullarının və programlarının hazırlanması, kadr qurumlarının işçilərin sayına mütənasib olaraq təşkili, bu qurumların nümunəvi əsasnaməsinin hazırlanması, dövlət qulluqçularının peşəkar inkişafı və təhsili, onların məlumat bazarlarının və reyestrinin yaradılması, dövlət qulluqçularına bərabər tutulan publik hüquq şəxslərin əməkdaşlarının, statutunun müəyyən edilməsi və digər məsələlər öz həllini tapır. Müvafiq sənəddə bu sahədə hər bir dövlət qurumunun vəzifələri konkretnı müəyyənəşdirilərək lazımi göstərişlər verilib.

Azərbaycan Respublikasının hərtərəflı inkişafı dövlət qulluğunda daha genişməyəslə və strukturlu islahatlar yolu ilə dövlət orqanlarının effektivliyinin artırılmasını və dövlət qulluğunun müəyyən sahələrinin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tutan yeni sənədin - dövlət qulluğunun inkişafına dair strategiya-nın hazırlanmasını zerü edib. "Azərbaycan Respublikasında dövlət qulluğunun inkişafına dair 2019-2025-ci illər üçün Strategiya" dövlət idarəetməsinin ən mühüm institutlarından biri olan dövlət qulluğu sisteminin inkişaf etdirilməsi məqsədilə əsas hədəfləri və bu hədəflərə çatmaq üçün orta və uzun müddəti əhatə edən çoxşaxəli, ardıcıl, mərhələli tədbirləri müəyyən edən sənəddir.

Strategiyanın əsas məqsədi dövlət qulluğu sisteminde idarəciliyin təkmilləşdirilməsi, dövlət orqanlarının kadr potensialının inkişaf etdirilməsi, yüksək mənəvi və etik dəyərləri əsas tutan, bilik, bacarıq və müsbət şəxsi keyfiyyətləri ilə seçilən dövlət qulluqçuları korpusunu formalasdırımaqla dövlət orqanlarının fəaliyyətində səmərəliliyin artırılmasıdır. Strategiya dövlət qulluğu sisteminin inkişafı məqsədilə institutional quruculuq, kadr siyaseti, dövlət qulluqçularının rotasiyası, onların peşəkarlığının və fəaliyyətinin səmərəliliyin artırılması, dövlət qulluğunda səriştə (kompetensiya) və mütərəqqi motivasiya (həvəsləndirmə) modellərinin tətbiqi, dövlət qulluğunun informasiya təminatının yaxşılaşdırılması sahəsində və bir sıra əlaqəli sahələrdə əsaslı islahatlar aparılmasını nəzərdə tutur.

"Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsin-dən sonrakı dövrə dövlət qulluğu sistemi-nin formalasdırılması aşağıdakı uğurların əldə edilməsi ilə nəticələnəb:

- dövlət qulluğu sahəsində münasibələri tənzimləyən normativ hüquqi baza yaradılıb;
- status və funksiyalarına uyğun olaraq dövlət orqanlarının kateqoriyaları müəyyən edilib, dövlət qulluğu vəzifələrinin təsnifatlar üzrə bölgüsü aparılıb;

- dövlət qulluğuna qəbulun və dövlət qulluğuna vəzifələrinin tutulmasının şəffaf həyata keçirilməsi üçün prosedurlar müəyyən edilib;

- dövlət qulluqçularına ixtisas dərəcələrinin verilməsi, onların fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, mükafatlandırılması, intizam məsuliy-

rin əsas istiqamətlərinin və strateji prioritətlərinin düzgün seçilməsi məqsədile mövcud dövlət qulluğu sisteminin güclü və zəif cəhətləri, onun inkişaf etdirilməsi ilə bağlı imkanlar və tehdidlər müəyyən edilib.

Dövlət qulluğu sisteminin güclü cəhətləri aşağıdakılardır:

- dövlət qulluğu sahəsində geniş qanunvericilik bazasının mövcudluğu;

- Şuranın və dövlət qulluğu sahəsində tənzimləməni həyata keçirən qurumun fəaliyyət göstərməsi;

- vətəndaşların dövlət qulluğuna marağının yüksək olması;

- dövlət qulluğuna qəbulun və dövlət qulluğuna vəzifələrinin tutulmasının yüksək standartlara uyğun həyata keçirilməsi;

- dövlət qulluqçularında şəffaf prosedurlarla seçilmiş, təhsil səviyyəsi yüksək olan kifayət qədər dövlət qulluqçusunun çalışması.

Dövlət qulluğu sisteminin zəif cəhətləri aşağıdakılardır:

- dövlət qulluğu ilə bağlı qanunvericilikdə bəzi tənzimlənməyən məsələlərin mövcudluğу;

- dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinin nəticələri ilə dövlət qulluğunun digər elementləri arasında qarşılıqlı əlaqənin olmaması;

- dövlət qulluğuna və onun xüsusi növləri arasında qarşılıqlı əlaqənin olmaması;

- dövlət orqanlarında dövlət qulluğu və insan resurslarının idarə edilməsi üzrə peşəkarlıq səviyyəsinin aşağı olması;

- şəffaf prosedurların tətbiq edilmədiyi vəzifələrə iş qəbulda neqativ hallara yol verilməsi;

- həm vəzifə, həm də karyera modellərinə əsaslanan dövlət qulluğu sistemi elementlərinin mövcudluğу.

Dövlət qulluğu sisteminin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı imkanlar aşağıdakılardır:

- dövlət qulluğu sahəsində islahatların həyata keçirilməsi üzrə təcrübənin, nailiyyətinin və peşəkarların olmasına;

- dövlət qulluğundə həyata keçirilməyən beynəlxalq layihələrin və onların nəticələrinin ölkəmizdə dövlət qulluğu sisteminde tətbiqi mexanizmlərinin mövcudluğу;

- Dövlət Qulluğu Məcəlləsinin layihəsinin hazırlanması işinin müəyyən hissəsinin yerine yetirilməsi;

- Dövlət Qulluqçularının Reyestrinin digər qurumların informasiya sistemlərinə inqərasiyası.

Dövlət qulluğu sahəsində islahatların başlıca məqsədi dövlət qulluğu sisteminin hazır qararların icrasını kor-koranə yerinə yetirən totalitar alətdən hökumətin siyasi funksiyalarının yerinə yetirilməsini təmin edən və cəmiyyətin maraqlarına xidmət edən demokratik tipli instituta çevirməkdir ibaretdir. Bu məqsədə nail olmaq əslində, peşəkar, yüksəkixtisasi və nüfuzlu dövlət qulluğunun yaradılması;

- dövlət qulluğundan insan resurslarının idarə edilməsi, etik davranış, korrupsiyaya qarşı mübarizə və digər mövzularda təlim modulları hazırlanıb və mütəmadi təlimlər təşkil edilib;

- bir sıra dövlətlərle və beynəlxalq təşkilatlarla dövlət qulluğunun inkişafına xidmət edən əməkdaşlıq qurulub.

Dövlət qulluğuna qəbul və dövlət qulluğuna vəzifələrinin tutulması sahəsində Azərbaycanın təcrübəsini beynəlxalq təşkilatlar mütərəqqi təcrübə kimi qəbul edir və müxtəlif beynəlxalq platformalar vasitəsilə digər dövlətlərə nümunə göstərir. Dövlət qulluğuna sahəsində əldə edilmiş uğurlara baxmayaraq, günümü-zün telebi islahatların yeni mərhələsinin başlanmasına və müasir idarəetmə prinsiplərinə cavab veren, daha peşəkar və səmərəli dövlət qulluğunun formalasdırılmasını zəruri edir. Həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan islahat-

Faiq QISMETOGLU
faiqqismetoglu@box.az

Heç kimə əyilmədi...

Ele şeylər var ki, insana qanla, kökə, genlə keçir. Ve deyirlər ki, filankəsin nəsləi çox qürurlu, çox mərd, çox alicənab nəsildir. Bu sözlərdə böyük həqiqət və səmimiyyət var. O səmimiyyət ki, biz belə insanları görürük, ancaq vaxtında dəyər vera bilmirik. Rəhmətə gedəndən sonra da deyir ki, bəs filankəs çox mərd, qürurlu adam id. Sağlığında bunu o adamda görürdük ha, amma sadəcə olaraq kişiliyimiz çatıb bu sözləri ona deyə bilmirdik...

Bax belə kişilərdən biri də böyük ziyalı, böyük müəllim və ömrü boyu heç kimə əyilməyen Fazıl Dayandur oğlu Məhərrəmov idi. O, Fazıl müəllim ki, 1952-ci ildə Füzuli rayonunun Böyük Bəhmənli kəndində anadan olmuşdu! Halal və zəhmətkeş bir ailədə böyüdü. İstədədi, savadı, zəhmətkeşliyi ilə həmişə başqalarından seçiləndi. Həm orta məktəbdə, həm də qəbul olub, oxuduğu Pedaqoji Universitetin Tarix fakültəsində yaddaşalan bir iz qoymuşdu. Özü də hər iki təhsil ocağında "əla" qiymətlərlə oxumuşdu.

Səmimiyyətinə, sadəliyinə görə də onu sinif və tələbə yoldaşları çox istəyirdilər... Ali məktəbi bitirib doğma kəndinə - Böyük Bəhmənliyə qayıtdı. Və kənd orta məktəbində tarixdən dərs dedi.

Qısa zamanda həm pedaqoji kollektivin, həm də şagirdlərin böyük sevgisini qazandı. Hətta tarix fənnini sevməyənlər bu fanni sevdirdi. Çünkü öz orijinal yanışma metodu və psixoloji hazırlığı ilə ən zəif oxuyan şagirdlərin belə ürəyinə, qəlbinə yol tapdı! Ona görə də bir çox valideynlər istəyirdi ki, onların övladına tarixdən Fazıl müəllim dərs desin.

İndi yüksək vəzifə tutan Fazıl müəllimin bir neçə şagirdi deyir ki, o, bizim ən çox sevdiyimiz müəllim id. Onu müəllimdən çox özümüzə ata, qardaş, dost bilirdik. Eşitdik müəllimimiz rəhmətə gedib həddindən artıq kədərləndik! Yeri Cənnət olsun!

Fazıl Məhərrəmov uzun müddət Böyük Bəhmənli kənd orta məktəbindən tarixdən dərs dedi. Onu istedadına, savadına və ziyalılığına görə yüksək vəzifə - Füzuli Rayon Tehsil Şöbəsində məsul işə təyin etdiler.

Fazıl müəllim burada da qısa müddətdə öz istedadını, peşəkarlığını göstərdi! Və ona göstərilən etimadi laiyinqinə doğrultdu! O, rayonun ictimai həyatında yaxınlaşdırıcı etdir. Öz orijinal və səmimi çıxışları ilə hamının yaddaşında xoş izlər qoydu! 70 illiyində istədim bir yazı qələmə alım, amma təvəzükarlıq edərək razılıq vermedi və mən də yazmadım, gerək yazaydım!

Musa Yaqubun sözü olmasın, "Eləmədiklərim yandırır məni...". Fazıl Məhərrəmovun ölümü Füzuli rayonu üçün ağır itkidir. Onun yoxluğu rayon təhsilində və eloba arasında həmişə hiss olunacaq! Çünkü heç kimin qarşısında əyilməyen belə böyük ziyalının və belə böyük müəllimin yeri hər an görünəcək! Yerin Cənnət olsun, Fazıl müəllim!!!

Bu ölkələr Ukrayna ilə bağlı bəyannaməni imzalamadılar

İsveçrədə sülh sammitinin yekunu üzrə bəyannamə imzalanıb: Ermənistən da onu imzalamadıdan imtina edən ölkələr sırasında olub.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə İsveçrənin "Neue Zürcher Zeitung" nəşri məlumat dərc edib.

Ermənistəndən başqa, Slovakiya, Cənubi Afrika və Hindistan kimi ölkələr bəyannaməni imzalamadıdan imtina ediblər.

Ümumilikdə, bəyannaməni sammitdə iştirak edən 101 nümayəndən heytindən 84-ü dəstəkləyib.

İmzalayanlar arasında Türkiye, İraq, İtaliya, Polşa, ABŞ, Serbiya və Macarıstan da var.

Yekun sənədin dəqiq məzmunu hələlik mediaya açıqlanmayıb.

"Reuters"ın məlumatına görə, sənəd layihəsində Zaporojye AES-in, Qara və Azov denizlərində deniz limanlarının istismarı, "hami üçün" formuluna əsasən məhbusların azad edilməsi, nüvə silahından istifade kimi məsələlər yer alıb.

Qeyd edək ki, iyunun 15-16-da Bürgenstokda Ukrayna üzrə beynəlxalq sülh konfransı keçirilib.

Tanınmış yazıçı, jurnalist Aqil Abbasla görüş keçirilib

Iyunun 19-da Naxçıvan Gənclik Mərkəzində Azərbaycan Respublikası Gənclər Fonduğun Naxçıvan Filialının təşkilatçılığı ilə yazıçı-jurnalist, Milli Məclisin deputati Aqil Abbasla görüş keçirilib.

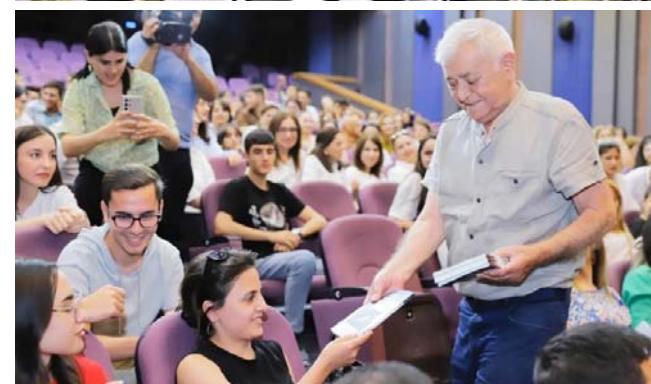
Tədbirdə, əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib, şəhidlərimizin ezziz xatiresi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputati Cəbi

Quliyev və Azərbaycan Respublikası Gənclər Fonduğun Naxçıvan Filialının direktoru

azadlıq hissi və düşmənə qarşı qıtası yanğısı öz bədii qüdrətini qoruyub saxlayır.

Vurğulanıb ki, filologiya fakültəsinin məzunu olan Aqil Abbas əmək fəaliyyətinə müəllim kimi başlayıb. O, müasir Azərbaycan jurnalistikasının və çağdaş ədəbiyyatının sevilən nümayəndələrindən biridir.

Onun Qarabağla bağlı işiç üzü görən bir çox yaradıcılıq nümunələri 30 il döşəmən işğalında olan torpaqlarımızın azad olunmasına xalq inamının yaranmasına, o cümlədən milli ruhun saxlanılmasında və qələbə əzmənin formalşamasında böyük rol oynayıb.

Ümumilikdə onun həyatı və yaradıcılıq yolu ölkəmizin siyasi və mədəni həyatında müüm rol oynayır.

Ardınca yazıçı, jurnalist Aqil Abbas tədbir iştirakçıları ilə səmimi səhəbət aparır, onların suallarını cavablandırır. Daha sonra yazıçı Vətən müharibəsində qəhrəmanlıqla döyüşən qazilərimizlə görüşüb, onlara və digər tədbir iştirakçılara müəllifi olduğu kitablardan hədiyyə edib.

Sonda xatire fotoları çəkilib və "Dolu" filminin baxış olub.

İsti havalar sürücüləri...

Qurban bayramı günlərində Baş Dövlət Yol Polisi idarəsinin əməkdaşları gücləndirilmiş iş rejimində işləyirlər.

Heç şübhəsiz, bütün bunlar yol hərəketinin təhlükəsizliyinə xidmət edir. Çünkü aparılan təbligat və maarifləndirmə işlərinə baxmayaraq həmişə bayram günlərində respublikamızın avtomobil yollarında ağır qəzalar qəçiləməz olur. Məhz bu hadisələr görə, Yol Patrul Xidməti Alayının bütün təğımları da yol hərəketinin təhlükəsizliyi daim diqqət mərkəzində saxlanılır! Amma buna baxmayaraq yene görürsən ki, bəzi sürücülər qaydaları pozur, başqa hərəkət iştirakçıları üçün qəza vəziyyəti yaradır, bir sözlə, özlərinin və digərlerinin həyatına təhlükə töredirlər. Əlbəttə, hərəketin təhlükəsizliyi təkcə yol polisindən bütün hərəkət iştirakçılarından asılıdır. Sürücünün, ya da piyadanın səhv bir çox halda ölümə nəticələnir!

Bu mənada Yol Patrul Xidməti Alayının əməkdaşlarının üzərinə böyük məsuliyyət düşür və onlar bu işin ağrılığını yaxşı anlayıv, bu vəzifə borcunu vicdanla yerinə yetirirler. Belə məsuliyyəti tağımlardan biri də Hacıqabul - Horadiz avtomobil yolunda xidmət aparan 12-ci təğimin əməkdaşlarıdır. Qarabağ, o cümlədən Füzuli, Cəbrayıllı, Hadurt, Şuşa, Zəngilan, Laçın işğaldan azad olundan sonra həmin istiqamətlərdə hərəkət edən nəqliyyat vasitələrinin hərəketi daha da intensivləşib. Bax belə durumda qəzaların və yol neqliyyat hadisələrinin qarşısını almaq üçün təğim əməkdaşları qabaqlayıcı tədbirlər görür, isti havalarda sürücüləri stasionar postda saxlayaraq onları səmimi səhəbət edir, yorulanları posta devət edərək əl-üzlərini soyuq su ilə yumalarını və dincəlmələrini məsləhət bilir. Yol polisinin belə insanperver hərəkəti sürücülər yüksək qiymətləndirir və onlara təşəkkür edirler. Bayram günlərində yollarda mənzil başına gedən hərəkət iştirakçıları belə xoş anlardan razı qalırlar.

12-ci təğimin komandiri Namiq Əzizov bizimlə səhəbət

tində dedi ki, bizim əsas vəzifəmiz hərəketin təhlükəsizliyini təmin etməkdir. Xidmət apardığımız avtomobil yolunda qəza baş verməyənde rahat nəfəs alırıq! Hərəketin təhlükəli və qəza vəziyyəti mövcud olan yerlərə əlavə nəryad gəndərirlər! Sərr deyil ki, sərt döngələrdə bəzi sürücülər diqqətsizlik edir və idarəetməni itirir.

Bu isə ağır qəza və ölüm deməkdir! Ona görə də həmin yerləri həmişə diqqət mərkəzində saxlayırıq. İndi bayram günləridir, yollarda da nəqliyyat vasitələri çoxdur, havalar da isti keçir. Buna görə də hər bir sürücü daha diqqəti olmalı, kondisionersiz avtomobilə mənzil başına getməmeli, birmənali olaraq yol hərəkəti qaydalarına əməl etməlidirlər!

EMİL FAİQÖĞLU

ƏDALƏT •

21 iyun 2024-cü il

12 iyun 2024 il tarixdə "Məkrili erməni planı: Sərhədə yaxın məbədlər niye tacili təmirə bağlanır?" başlıqlı məqalə yazmışdım: "Məlumdur ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında razılışdırılmış demarkasiya və delimitasiyadan sonra Kirants-Açarkut-Voskepar kəndlərinin bir hissəsi Azərbaycan ərazisini düşüb.

Adalet.az xəbər verir ki, Ermənistan Respublikasının Təhsil, Elm, Mədəniyyət və İdman Nazirliyinin və "Tarixi-Mədəniyyət Qoruğu-Muzeylər və Tarixi Ətraf Mühitin Mühafizəsi Xidmeti" MOK-un eməkdaşları Tavuş vilayətinin bir sıra abidələrini ziyarət ediblər.

Kirants kəndində yerləşən qədim Alban abidəsi olan məbəd Azərbaycan sərhədinin lap yaxınlığında qərar tutub. Ermənilərin Müqəddəs Üçlük Kilsəsi adlandırdığı həmin monastr yenidən ermənilər tərəfindən təmir olunacaq.

Bu o deməkdir ki, sərhəddin yaxınlaşmasından həyacanlanan ermənilər bu dəfə Alban izlərini məbəddən tama-

CAN NƏŞRLƏRİNİ RƏSMƏN TƏKZİB EDİR" adlı məqalə ilə mənim məqaləmə cavab verib.

"Hraparak" yazar: "İnkar

Ermənistan Respublikasının Təhsil, Elm, Mədəniyyət və İdman Nazirliyinin və "Tarixi-Mədəniyyət Qoruğu-Muzeylər və Tarixi Ətraf Mühitin Mühafizəsi Xidmeti" MOK-un eməkdaşları Tavuş vilayətinin bir sıra abidələrini ziyarət ediblər.

Kirants kəndində yerləşən qədim Alban abidəsi olan məbəd Azərbaycan sərhədinin lap yaxınlığında qərar tutub. Ermənilərin Müqəddəs Üçlük Kilsəsi adlandırdığı həmin monastr yenidən ermənilər tərəfindən təmir olunacaq.

Bu o deməkdir ki, sərhəddin yaxın-

laşmasından həyacanlanan ermənilər

bu dəfə Alban izlərini məbəddən tama-

ta əsrlərə aid Voskepar kilsəsi 1975-1977-ci illərdə esaslı təmirə məruz qalmış, lakin atmosfer yağıntılarının yaratdığı rütubətin sızması səbəbindən kilsənin dam örtükləri dağılmış, dam tirləri zədələnmişdir. 2024-cü ilde abidənin dam örtüyü dövlət vəsaiti hesabına bərpə olunacaq.

Azərbaycan informasiya təbliğatının da hədəfinə çevrilən və saxta tarixi iddia ilə türk abidəsi kimi təqdim edilən Yerəryük, Şirak Marz erken xristian məbədi YUNESKO-nun Dünya Mədəni İrsinin ilkin siyahısına və ən Avropa Nostranın nesli kəsilməkdə olan mədəniyyət abidələri.

Yerəryük məbədi və etrafı mədəni təbəqə ilə zəngindir, bunu Ermənistan və İtaliya arxeoloji eks-

"Hraparak" "Adalet.az"ın iddiasını təkzib edir: Amma fakt ortada...

mile silməyə çalışacaqlar. Erməni mediası bildirir ki, Sovet dövründə kilsə uzun müddət anbar kimi istifadə edilib.

Eləcə də Voskepar kəndində yerləşən, 7-ci əsrə məxsus Müqəddəs Ana Kilsəsi? də təmir olunacaq. sonuncu dəfə 1975-1977-ci illərdə təmir olunan bu kilsə də Azerbaycanla sərhəd zolağına yaxın yerde yerləşir.

Qeyd edək ki, Ermənilər qədim türk abidəsi olan Yerəryük məbədini yenidən təmirə bağlayıblar. ABŞ-in Ermənistandakı səfirinin Mədəni Dəyərlərinin Qorunması Fondu məbədin bəzi hissələrindən əsər gücləndirmə işlərinə 175 min dollar ayırb.

Yerəryük məbədi - Qərbi Azerbaycanda (indiki Ermənistan respublikası ərazisində), Şöreyel mahalının Agin rayonu ərazisində, sol sahilində qədim türk məbədidir.

P.S. Hiss olunur ki, məhz sərhədə yerləşən Alban abidələrini tələsik bərpası ilə məşğul olmağa çalışan Ermənistan gələcək üçün yeni sürpriz planlar hazırlayırlar.

Bu gün Ermənistanın nüfuzlu "Hraparak" nəşri "ER DAXİLİ İŞLƏR VƏ RABİTƏ NAZIRLIYI AZƏRBAY-

lərinin bərkidilməsi, təmiri və bərpası işlərinin aparılması barədə yazınları rəsmən təkzib edir. və Azərbaycan (təkcə yox) "əhəngdaşı izləri"ni aradan qaldırmağı hədəfleyir. Bu cür xəbərlərin verilmesi açıq-əşkar yalan, Azərbaycanın tarixi faktları saxtalasdırman manipulyasiya siyasetinin növbəti təzahürüdür.

Xüsusilə, Kirants kəndi, Tavuş marz, ER kilsəsi (yerləri onu Müqəddəs Üçlük adlandırırlar) 19-cu əsrde yerli kobud daşdan tikilmişdir və üçnəflə baziliyə erməni kilsəsidir. Cənub depozitarının pəncərəsinin yuxarı hissəsində erməni olması faktını təsdiq edən yazı ("1888 ami"), sağ tərəfində isə erməni yazılısı qorunub saxlanılmışdır. Bu Kirants kilsəsi sovet dövründə anbara əvvəlib. 2024-cü ilde ER hökumətinin ayırdığı vesaitə hesabına abidənin bərkidilməsi, təmiri və bərpası, zeng qülləsi-rotundanın quraşdırılması üçün elmi layihə sənədlərinin tərtibi işləri aparılacaq.

Ermənistan Tavuş marz, Voskepara, Müqəddəs Astvatsatsin mərkəzi günbəz kilsəsi 7-ci əsrde tikilmişdir. Erkən orta əsr erməni kilsə memarlığının "Mastaraya tipli" tikililərinə (Müqəddəs Mastaralı Hovhannes, Hariçavanklı Müqəddəs Qriqori, Artikili Müqəddəs Gevorq, Qarslı Arakelots) aiddir. Erkən or-

pedisiyalarının illər ərzində apardıqları tədqiqatlarının nəticələri sübut edir.

Yerəryük Erkən Xristian Katedralının gücləndirilməsi və bərpası layihesi ER Təhsil və Mədəniyyət Nazirliyi ilə ABŞ-in Ermənistandakı səfirliyi arasında əməkdaşlıq çərçivəsində, ABŞ sefirinin "Mədəni Dəyərlərinin Qorunması Fondu"nun maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilir. "

Ermənistan Respublikasının tarixi-mədəni irsinin qorunması, bərpası və populyarlaşdırılması Təhsil, Elm, Mədəniyyət və İdman Nazirliyinin prioritet istiqamətlərindən biridir və dövlət bu istiqamətdə davamlı iş aparır.

Biz Azərbaycanın müvafiq dairələrini tarixi faktları təhrib etməməye, o cümlədən Azərbaycanın nəzarətində olan erməni tarixi və mədəniyyət abidərinin qorunub saxlanması təmin etməyə, xüsusən də Dağlıq Qarabağ ərazisində erməni abidələrinin monitorinqi üçün beynəxalq müşahidə missiyasını səfərlərinin təmin etməyə çağırırıq.

RA KGSMS İCTİMAİYYƏTƏ ƏLA-QƏLƏR VƏ İNFORMASIYA ŞÖBƏSİ"

P.S. Deyəsən hədəfə vurmuşuq... Soğan göynədir.

Əntiqə Rəşid

Çimərlik mövsümü başladı...

Artıq iyunun 15- dən ölkəmizdə çimərlik mövsümüne start verilib!

Təbii ki, isti yay aylarında dənizdə, çayda və göldə çimməyin öz ləzəti var! Xüsusilə də dənizdə! Çünkü dəniz suyu, qum və güneş vannası

insanlara bir sağlamlıq gətirir. Deyirlər ki, yayda 15-20 gün dənizdə olan adam ilboyu xəstələnməz və hətta qripe belə yoluxmaz. Bu sözlərdə böyük həqiqət var.

Bələ ki, güneş vannası "D" vitaminini deməkdir. Onu qəbul edən insanın orqanizmi digərlərini nisbətən daha möhkəm olur. Əlaqədar qurumlar bildiriblər ki, Mərdəkan, Şüvələn, Novxanı, Pirşağı çimərliklərində dəniz suyu normaya uyğundur və həmin yerlərdə rahat çimmək, istirahət etmək olar! Amma Şix, Sahil, Hövən, Türkən, Sumqayıt, Lənkəran, Astara çimərliklərində dəniz suyunun bakteroloji cırklənməsi normadan artıqdır! Məhz buna görə də adını çəkdiyimiz çimərliklərdə çimmək insanların həyatı üçün çox təhlükəlidir! Deməli, dəniz suyunun laborator müayinəsindən sonra hər şey tam aydın! Ona görə də insanlar dəniz suyunun təmiz olduğu çimərliklərə üz tutmalıdır!

EMİL FAİQOĞLU

Azərbaycana nə qədər xarici turist gəlib?

Ölkəmiz yanvardan bəri 1 milyona yaxın əcnəbi turist qəbul edib ki, bu da 36 faiz artım deməkdir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu sözləri Azərbaycan Turizm Bürosunun idarə Heyeti sədrinin müavini Cavanşir Bayramov "Şahdağ" turizm mərkəzinin yay mövsümüne hazırlıqla bağlı mətbuat konfransında deyib.

Turistlərin ən çox Rusiya, Türkiye və Hindistandan gəldiyini qeyd edən C.Bayramov 90 minden çox turistin Hindistandan olduğunu diqqətən çatdırıb. Onun özürlərinə görə, ötən ilin 5 ayı ilə müqayisədə artım müşahidə olunub.

"2023-cü ilde gelmə turizmindən elde olunan gəlirlərin 2022-ci ille müqayisədə 82 faiz artımı müşahidə olunur. 2019-cu ille müqayisədə 2023-cü ilde ümumi turizm gəlirləri 9 faiz artıb. 2023-cü ilde qeyri-neft-qaz sahəsi üzrə turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşənin ÜDM-də payı 3,5 faiz təşkil edib", - deye o bildirib.

Vüqar Abbasov

Bilmirəm...

Qarşıma yənə bir video çıktı. Uşaqlar oğrulara həsr olunmuş mahni/meyxana sədaları altında rəqs edirdilər. Şərh yerində də təhqirin biri 0,5, yeni yarım qəpik. Söyüruk, bu isə çıxış yolu deyil. Nəticəni söyüruk, səbəb(ler)i necə, axtarıraq? Şəxsən mən öz-özümə düşündüm ki, nədir bunun səbəbi və ağlıma indi yazacaqlarım geldi.

- Bir vaxtlar AZTV - nin nezdində "Bənövşə" Uşaq Xoru fəaliyyət göstərirdi. Xor 1958 - ci ildə Əfsər Cavanşirov tərəfindən yaradılmışdı. Biz uşaq olunda xorun konsertinə maraqla baxardıq. Nə qədər uşaq həvəslənilə xorə yazılırdı. Məktəbdə tödbirlər təşkil edəndə də xorun repertuarına müraciət ederdik... Hələ mən Bakıda yaşayan illərdə AZTV - yə bir sədr təyin olunmuşdu və bu sədr də dedi ki, bu xor bize lazımdır. Xorun o zamankı rəhbəri Zülfüyyə xanım da mübarizə aparırdı ki, xoru bağlamasınlar. Sonra nə oldu? Bilmirəm.

- Əfsər Cavanşirov, Oqtay Zülfüqarov, Ağabacı Rzayeva kimi uşaq mahnları yazan bəstəkarlar var idi və onların, həm də uşaq mahnlarının sayı yetərinə idi. Bu mahnları da demək olar ki, hər gün tv - dən, uşaq programları vaxtı, diniyə bilirdik. Biz onların mahnları ilə böyükürdük. İndi də bütün bunlar varmı? Bilmirəm.

- Tv - də uşaq programları üçün ayrıca vaxtlar var idi. Əksəriyyətində də öyrədici çox şey olurdu. İndi də varmı? Bilmirəm

- Uşaq filmləri çəkilirdi və biz də maraqla baxardıq: "Sehirlər xalat," "Bir qalanın sırrı" və.s. Sonuncu filmde kəmərin belində qalması üçün, heyvanların, otlağın dilini bilməsi üçün Elşənin nə qədər oxumalı olduğunu görmək adamı oxumaga həvəsləndirirdi. Düşünürdün ki, sən də oxusan, heyvanların, otlağın dilini bilərsən. Yalan da deyil, birbaşa mənada olmasa da. İndi də bu filmlər nümayiş olunur? İndi də belə filmlər çəkilir? Bilmirəm.

- Məktəbimizə tez-tez kukla teatrının aktyorları, başqa aktyorlar, yazıçılar, şairlər, "Pioner qəzeti"nin, "Göyərçin" jurnalının və.s. redaksiyasından qonaqlar gələrdilər. İndi də belə qonaqlar olur? Bilmirəm.

- Məktəbilərin yuxarıda adını çəkdiyim və çəkmədiyim qəzətləri, jurnalları var idi. Bu redaksiyalara məktublar yaza, sonra (bir çox halda) öz məktubumuza, şəklimizi, ən azından adımızı qəzetdə, jurnalda oxuya bilirdik. Bu da adəmi həvəsləndirirdi. (Şəxsən mənim şəklim, adım "Pioner qəzeti"ndə verilib. Yenə də şəklim o zamankı tv - nin "Əlifba" verilişdə göstərilib, adım çəkilmişdi. Sabahı gün məktəbdə ham məndən danışındı.) İndi də belə şəyər varmı? Bilmirəm.

- İlk siniflərdə "Oktyabryat" olurduq. Sonra pioner və sonra da komsomol. Amma kim yaxşı oxuyurdusa pionerə keçməsi də fərqli olurdu, komsomola da. Məsələn, yaxşı oxuyanlar komsomola tez keçirildi. Bu da həvəsləndirməyin bir yolu idi. İndi də belə həvəsləndirici nələrsə varmı? Bilmirəm.

- Pionerlər üçün düşərgələr var idi. Əlaçılardır, yaxşı oxuyan uşaq oralarla pulsuz göndəriş alırdılar. Məsələn, mən məktəbimizin tarixində ilk dəfə Krimda fəaliyyət göstərən "Artek" pioner düşərgəsinə gəndərildim. Yenə də belə həvəsləndirici nələrsə varmı? Bilmirəm.

- Çox şey vardı; məktəblərdə, kəndlərdə kitabxalar. Yaşıl örtüyü olmasa da, iki qapısı olan stadionlar, uşaqların oynaması üçün meydançalar, geniş ərazilər... İndi də varmı? Bilmirəm.

Bəli, "bilmirəm"lər çox oldu. Bildiyim, daha doğru, inandığım odur ki, kağız üstündə bunların çoxusu olmamış deyil. Bəlkə, bir çox sahələrdə olduğu kimi, uşaqlara çatışa bu və digər bu kimi sahələrə, maarifləndirməyə və.s. ayrılmış pullar da "yoxa çıxır", başqa sözə ifadə etsək, oğurları. Doğrudan da belədirse və bu oğrular da kef içinde yaşayırlarsa, uşaqlar daha niyə oğrulara həsr olunmuş mahnilara oynamasınlar?

Dövlətdən oğurlayanların kef etdiyi bir yerdə oğrulara həsr olunmuş mahnilara rəqs etmek təccübə yaratılmadır, deyə düşünürüm. Siz necə düşünürsünüz?

vugarabbasov@hotmail.com
Niderland.

ƏDALƏT •

21 iyun 2024-cü il

LAÇINIM, LAÇINIM,

GÖYƏRÇİN ÖLƏN YER

(VI məqalə)

Səhər yeməyindən sonra otelle haqq-hesabımızı üzüb çıxmak istəyirik.

Resepşndə işləyən nəzakətli qız deyir:

- Sizin hesabınızı Səməd müəllim ödəyib.

Səməd Məhərrəmov Şuşa Polis Şöbəsinin rəisiidir. Cəvan ve bacarıqlı bir polis işçisidir. Zəng edib Səməd müəllimə təşəkkür edirəm və otel-dən çıxırıq. Yenə şüşənin altındakı İbrahim xanın silah-sursat fabrikinin dağıntılarını na baxıram.

Sonra da üz tuturuq üzü güləbədinə, yəni Laçına.

Zastavaya çatanda...

... Laçından və Daşaltıdan Şuşaya gələn yollar bu nöqtədə kəsişir. Keçmişdə bura zastava deyirdilər. Görünür, haçansa əvvəller burda çar hökumətinin postu olub. 2020-ci ildən sonra isə rus sülhmərəmlilərinin burda qərargahı vardi, guya Ermənistandan Xankəndinə və əks istiqamətə gedən maşınları yoxlayırdılar. Sonra təbieti sevənlər burda gecə-gündüz mitinq keçirdilər və bu mitinq də neticə verdi. Ermənistandan Xankəndinə gələn silah-sursat maşınlarının qabağını kəsdi və sülhmərəmlilər da məcbur olub həmin maşınları Xankəndinə buraxmadılar, geri qaytardılar. Həmin günlərdə bir xanımın elində tutduğu göyərçin olmuşdu.

... Zastavaya çatanda iradə deyir:

- Goyərçin burda ölmüşdü?

- Hə. Gel elə buranın adını Goyərçin olan yer qoşaq.

Ermənilərlə bacı-qardaş olan dövrədə zastavada yoluñ altında göy rəngdə bir sandıq qəbir vardi. Uzunluğu olardı iki

Hava bir az yağışlıdı. Dolamalar başlıyır. Şuşadan bir on beş kilometr aralıda Zarılı kəndi yerləşir. Qədir Rüstəmovun esli bu kənddəndir. Kənddə gözəl bir bulaq var ki, suyu İsa bulağının suyundan da dadlıdı. Şuşadan da, Ağdamdan da çox adam gəlib burdan su daşıyır. Zarılıya yaxınlaşanda İradə telefonunda Qədir Rüstəmovun "Sona bülbülləri"ni açır. Qədirin səsi ile giririk Zarılıya, daha doğrusu, Qədirin xeyir-duası ilə.

Şuşa-Laçın yolunda təmir-bərpa işləri gedir. Dolamaldan can qurtarmaq üçün çatınlıklə də olsa tunellər qazılır. Bəlkə ona görədir ki, Zarılı bulağını tapa bilmədim.

Amma yoluñ altındakı mağaza durur, qapısı da bağlı.

Zarılıni keçirik, bir azdan Turşsuya çatacaq. Turşsuda bir yer var, Saribaba dağı burdan başlayır. Bir yol Arandan gəlir Saribabanın başlangıcından fırlanıb Laçına, bir yol da sola dönürsən Kirsə gedir, bir torpaq yolda Saribaba dağına qalxır.

Məmməd Arazın qardaşı oğlu Qorxmaz İbrahimli tələbə yoldaşları ilə Laçına Arif Paşayevə köməyə gedirdilər. Mən də bir az silah-sursat vermişdim.

Ara yollarla gəlib qalmışdır Kirsədə ac-susuz, Laçına gedib çıxa bilmədilər. Lesəqora yenib (o zaman Turşsu kəndi belə adlanırdı) çox müsibətdən sonra mənə zəng edə bilmədi və çətin vəziyyətə düşdüklərini demişdi.

Mən də Laçına, Arif Paşayevə telefon açıb ona köməyə gələn uşaqların Kirsədə qaldıqlarını və həmin uşaqları Laçına aparmaq üçün kömək göndərmələrini xahiş etdim.

Sağ olsun, Arif Paşayev elə həmin gün atlıları göndərib uşaqları Kirsə tapmışdı.

Deyilənə görə hələ Arif Paşayev canından çox sevdiyi Laçına gedib çıxa bilməyib.

Gəlib çatırıq Saribabaya...

Bir dəfə İradə ilə öz maşınımızla azib gedib çıxmışdıq Trabzon'a. Dostumuz Əhməd Varol bir neçə gün bizi Trabzonun görməli yerlərini gəzməyə cəlb edirdi. Bir dəfə atamdan soruşdum ki, orda nə yazılıb?

Atam:

- Oğul, mən ermənicə danışa bilirəm, oxuya bilmirəm.

İndi o qəribi qəbiri görmədim. Həmin yerde sülhmərəmlilərin keçmiş qərargahı var. Görünür, qərargahı tikəndə o daşı götürüb, ya da dağıdıblar.

apardı. Bir gün dağlarda qəribə bir yerlə rastlaşdım. Eynilə bizim Turşsuyu xatırladırdı. Bir yol aşağıdan gəlib Saribaba-yaya oxşayan dağın başına fırlanıb harasa gedirdi, bir yol da Kirsə gedən kimi sola fırlanırdı. Və burda elə Turşsuya oxşayan bir kənd vardi və yoluñ solunda da eynən Turşsuda olduğu kimi, bir yeməkxana. Türkiyənin "Saribabasının" yamacında otun üstündə oturub kövredim.

- İradə, yer yere nə qədər oxşayar? Elə bil həmişə sənə danışdığım Turşsudayıq, Saribaba-dayıq. Şənbə günləri uşaqlarla burda oturub

Arandan gələn atalarımızı gözləyirdik. İnanmazsan hər kəs, hələ maşın görünməmişdən evvel, səsindən bildi ki, gələn maşın onun atasınındı. Qarşılıqla üçün düşüb qaçırdı yola.

Cox vaxt yaylağa Turşsuya gelirdik. Bura əsasən ağıdamlılar, bərdəlilər və ağıcabədililər köç ederdilər. Çadır qurardılar, özü də hər kəsin öz çadır yeri vardi. Kimse başqasının çadır yerində alaçığ yapmazdı ki, bu gün-sabah sahibi gələcək. Həmin çadır yerləri hər kəsin öz mülkü idi. Dörd alaçığ yerimiz vardi - bizim, dayımgilin, mamgilin, bir də xalamgilin. Bızbən bir qədər yuxarıda palid ağacının altında həmişə Xan əmi alaçığ qurardı. Hər səhər tezden də çıxıb pali-

din altında alt paltarında idman edərdi. Hami da Xan əmi tərəfə boylanıb deyərdi:

- Xan əmi idman edir. Aşağıda çayın kənarında turşsu buraxan bir zavod vardi, amma işləmirdi. Çayın kənarında iki bulaq vardi - biri adı su idi, digərindən isə turşsu gelirdi.

Bir gün dərəyə yenirdim ki, eve turşsu gətirrim. Bu vaxt Laçın yolunda iki-üç "Volqa" dayandı. Maşından beş-altı nəfər düşüb piyada yendilər dərəyə - turşuya. Hami alaçılardan çıxıb heyranlıqla gələn adamlara tamaşa edirdi. Gələnlərdən dördünü tanıdım: Bəxtiyar Vahabzadə, Xudu Məmmədov, Zeynal müəllim, bir də Ağdamın sahiyyə şöbəsinin müdürü Qulu həkim. İçlerində bir nəfər ucaboylu yaraşqlı və qəribə danışq tərzi olan adam da var idi. Sonradan öyrəndim ki, o professor, məşhur həkim Nureddin Rzayevdir. Sonralar Nureddin həkimin Dilrubə adlı qızı ilə universitetdə bir qrup da oxuyacaqdıq. Onda Bəxtiyar müəllimin oları 44 yaşlı. Bir o qədər də Xudu müəllimin. İki də, xüsusi Bəxtiyar müəllim, çox məşhur idi. Adamlar qabaqlarını kəsib evlərinə dəvət edirdilər. Onlar da nəzakətli Laçına getdiklərini söyləyib düşürdülər aşağı. Bulağın başında mən idim. Butılıkalara su doldururdum, gəlib çatdilar mənə.

Qulu həkim dedi:

- Cavan oğlan, bize turşsu verərsəm mi?

Cavan oğlan, mənsə 7-ci sinifdə oxuyurdum. Söz mənə lezzət elədi. Stəkanı yaxşı-yaxşı yakalayıb turşsuya doldur-

rub qonaqlara uzatdım, təbii ki, birinci Xudu Məmmədova.

Qulu həkim soruşdu:

- Bəxtiyar Vahabzadəni tanıyırsan?

- Niya tanımırıam. - dedim və sonra şairin "Torpaqdan pay olmaz" poemasından bir parçası əzber söylədim. Hansı ki o poema bircə dəfə çap olunmuşdu, sonra qadağan etmişdilər.

Hələ göz dikmişə Naxçıvana da, Təbriz də, Sərab da bəlkə səninmiş? Vartazar yaşıyan bütün ölkələr - Yəni bütün dünya öz vətəninmiş? Günahım nədir ki qanqal kimi sən, Bütün yer üzünə səpelənmişən... Çəşib qaldılar. Bəxtiyar müəllim eyilib məni öpdü.

Sonralar hamı məni barmaqla göstərib deyirdi ki, bu Bəxtiyar Vahabzadənin öpdüyü oğländir. Mən də yaylaqda belə məshurlaşdım.

Qulu həkim soruşdu ki, kimin oğlu-san.

- Məhəmmədin.

- Abbasovun?

Rayon yerlərində vəzifəli adamları familyasıyla çağırıldır. Camaat da bir az kəndə yığışlı bize tamaşa edirdi. Bu vaxt atam yaxınlaşdı, qonaqlarla görüşdü və alaçığa bir stəkan çay içməyə dəvət elədi.

Qulu həkim:

- Abbasov, sağ ol, su içdik, yolumuz uzaqdı Laçına gedirik.

Bəxtiyar müəllim:

- Oğlundan muğayat ol, deyəsən, şair olacaq.

Amma mən şair olmadım, yazıçı oldum.

Ardı qalsın sonraya.

metr, hündürlüyü təxminən bir metr, emi də elə o qədər. Üstünə oyma ilə erməni-cə nələrsə yazılımışdı. Hər dəfə burdan keçib yaylağa gedəndə o qəbir diqqətimi cəlb edirdi. Bir dəfə atamdan soruşdum ki, orda nə yazılıb?

Atam:

- Oğul, mən ermənicə danışa bilirəm, oxuya bilmirəm.

İndi o qəribi qəbiri görmədim. Həmin yerde sülhmərəmlilərin keçmiş qərargahı var. Görünür, qərargahı tikəndə o daşı götürüb, ya da dağıdıblar.

LAÇINIM MƏNİM!

XATİRƏLƏR QOYMUR GEDƏK LAÇINA ÇIXAQ

(VII məqalə)

Sonralar universitetdə oxuyanda Bəxtiyar Vahabzadə bizi dərs deyəndə bir dəfə həmin əhvalatı yadına saldım. Özünü dədiyi kimi, getdi çorta, amma yadına sala bilmədi. Laçina getdiklərini, yolda turşsuda düşüb su içdiklərini yadına saldı, bir uşaqın onun şeirini oxuduğu da yadına düşdü amma o, uşaqın mən olduğunu yadına sala bilmədi.

Dedim ki, onda sizə su verib, şeir deyən uşaq məniydim.

- Hə, hə, yadına düşdü. Onda uşaq idin indi maşallah yekə kişisən.

Yoxsa tələbə dostların yanında pərt olacaqdım.

Və Bəxtiya müəllimlə şair ölündək dostluq elədik, həm də qonşuluq...

... Yolda çox böyük tikinti gedirdi. Hər yeri - Saribabanın bir tərəfini də söküb dağıtmışdır. Turşu kəndini də yenidən tikirlər. Nə qədər baxdım mülk yeri-

Qan qapqara idi. Göynərtidən gözlerim yaşarmışdı.

Şəmşir uşaqlardan soruşdu:

- Kimin cişi var?

Bir elə uşaqdan birində çiş olmadı. Yalnız balaca qardaşı Mirzağa dedim mənim var.

mizi tapa bilmədim. Amma Xan əminin səhər-səhər altında idman elədiyi palıd ağacı durdurdu.

Rəşad Məcid məndən əvvəl Laçina getmişdi. O, düşüb yurd yerlərini tapmışdı.

Demişdi ki, Dolayı bulaq tərəfdən turşuya ara yol çəkiblər. İstəsən o yolla gedib öz yurd yerinizi tapa bilərsən. Amma geri qayıdır həmin yolu tapmaq istəmədim. Qorxdum ki, gedib yurd yerimizi tapsam dağılmış Ağdam şəhərinə ilk dəfə girəndə keçirdiyim hissələri keçirdəm. Və b u ağrı ilə yeni tikilmiş Laçina getmək olmazdı.

Saribabaya qalxan torpaq yolla yeddisəkkiz kilometr getmiş dağın yamacında çox qəribə bir bulaq var. "Çarıq bulaq" deyirlər. Allahın möcüzəsi idi, nə idi bu bulaq böyük bir sal daşdan axırdı. Elə bil hansısa heykəltəraş, en böyük heykəltəraş Allahın özüdü, bu sal daşı çarıq şəklində yaratmışdı. Bulaq çarıqın içinde qaynayır, sonra çarıqın ucundan axırdı. Torpağın dərinliklərindəki qayalardan sützülüb gələn bu bulağın suyu çox dəlli. Hərdən qohum-əqrəbadakı uşaqlarla bir yüksək maşınınə yiğişib bu bulağa gedər, dəmir bidonlara su doldurub gətirərdik.

Bir dəfə dəmir bidonu maşınının banına qaldırırcən yuxarıdakiları bidonu tez buraxdırılar. İki barmağım qaldı bidonun altında, necə çıçırdımsa barmaqlarımı bidonun altından çıxarananın qançır oldular, qapqara qaralıb şışdilər. Tez məmənin böyük oğlu Şəmşir biçağını çıxarıb hər iki barmağımı çərtdi və sıxıb barmaqlarımı yiğmiş qanı çıxartdı.

las etmek imkanı var. Amma o, öz oğlunu yox, tələbəsini güllə yağışının altına girib çıxarı. Oğlu Sənanı isə Rey Kərimoğlu gedib getirir. Və Sənan da Reynin qucağında şəhid olur.

Bu barədə deyəsən, "Dolu" romanında yazmışsam. Çok sonralar bildik ki, Əkbər müəllimin erməniləri döymək texnikası karate adlanmış ki, onda hələ heç kim karatenin nə olduğunu bilmirdi...

İradə:

- Ürəyini boşaltınsa, sür gedək.

Hava bir qədər yağılıdı, yollar da dolama olduğundan narahat. Və üz tuturuq üzü güləbədinə, yəni Laçina.

İradə telefonda naviqatoru açır ki, rəhat sürüm.

- Sağa dön, sonra sol dön.

Deyirəm:

- Bağla onu, zəhləmi tökcək, yolu tənəyirəm. Mənə də Qarabağda yox də!..

... Şair Abbas Abdulla ilk dəfə İstanbulda gedir. Onu İstanbulun görməli yələrli ilə tanış edirlər, həm də deyirər ki, geri qalma, azarsan.

Abbas Abdulla:

- Mənə də İstanbulda yox də...

... Abbas Abdulla İstanbulda ilk dəfə getsə də, mən Laçina ilk dəfə getmirdim.

İradə:

- Sənin xatirələrin bitməyəcək. Bəs, biz Laçina nə vaxt gedəcəyik?

- Qoy birini də deyim, sonra gedək.

Saribab ile üzbeüz Turşu kəndinin başlanğıcındakı bir köhnə, dağılmamış, amma xaraba qalmış yeməkxananı göstərib dedim:

- Doqquzda oxuyurdum, uşaqlarla burda oynayırdıq, yeməkxanadan çıxan dörd-beş erməni bizi döymək istədi. Bu vaxt hardansa Əkbər müəllim çıxdı.

Təkbaşına bizi qapazlayan erməniləri təpikləri ilə necə çırpdısa konradıkalar çəşib qalmışdı. Heç kim belə dava görəməmişdi. Kimi təpikle vururdusa yerində qalxa bilmirdi. Erməniləri zibil eləyəndən sonra başımızı sığalladı və dedi ki, qorxmayın, əminiz ölməyib...

... Əkbər Rüstəmovu sonradan tanıdım. Güleş üzə SSRİ idman ustaşıydi. Sonradan öyrəndik ki, bir dəfə SSRİ çempionatının finalında hakim onu qəsdən ududurduğunə görə oyun qurtarandan sonra ududurduğu oğlunu da, hakimi də babat çırpıb

və onu birdəfəlik idmandan qovublar. O da gəlib Ağdamdakı peşə məktəbinde idman müəllimi işləyir. Peşə məktəbinin həyatında bir gözəl futbol stadionu da tikmişdi. "Şəfqə" (indiki "Qarabağ") bir çox oyunlarını həmin stadionda oynayırdı. Büyük də bir güləş zalı tikdirmişdi, bacarıqlı güləşçilər yetişdirirdi. Siz onu indi Hacı Əkbər Rüstəmov kimi tənəyirəsiniz.

Mühərribe başlayanda peşə məktəbinin tələbələrindən bir batalyon yaradıb cəbhənin ən ağır yerində vuruşurdu. Oğlu Sənan da öz yanında.

Döyüşlərin birində həm oğlu Sənan, həm də bir tələbəsinə güllə dəyir. Əkbər müəllimin onlardan birini xi-

Axırıncı dəfə dostlarımıla 1986-cı ildə getmişdim. Bakıdan gəlmişdilər, istədim onları aparıb Laçını gəzdirdim.

Daha doğrusu, şəhərdə gəzirdik, Kinoteatrın qabağında Rəmislə rastlaşdıq.

Dedi:

- Təzə bir dəstgah yaratmışam, istəyirdim min nəfərlik bir zalda çalım. Amma sən musiqini o qədər sevirsən ki, elə min nəfəri əvəz edirsən.

Usililərini götür gedək Laçina, Laçın Turşusunda çalacam onu sənin üçün.

Mən diplomat çantanın içinde doqquz volluq batareya olan, "Kronla" işləyən iki dinamikli səsgücləndirici düzəltmişdim. Diplomati açırdın qoşurdun hər hansı bir musiqi aletinə, daha doğrusu, mən onu gitara üçün nəzərdə tutmuşdum, cünki özüm də gitara çalırdım. Amma elə çalırdım ki, xoş halına eşitməyənlərin.

Rəmisi qulaq asmaq üçün Laçın Turşusuna getməyə dəyərdi.

Balaca qardaşımı göndərdim, gedib diplomat çantamı getirdi, oturduq Əhməd həkimin maşınınə, üz tutduq Laçina.

Ardı qalsın.

Tariximizin tarixini bilmek büyük xoşbəxtlikdir. Maddi mədəniyyət abidələri tariximizin səhifeləridir. Bu səhifelər vərəqləndikcə ulu babalarımızın keçdiyi böyük həyat yolu gözlerimiz qarşısında canlanır. Tarixi abidələri öyrəndikcə yaddaşlarımızda da güclənir, möhkəmlənir və təvən hər qarış torpağına olan məhəbbətimiz dəha da artır. Bu abidələr vasitəsilə babalarımızın yaşayışını, təsərrüfat həyatını və mədəniyyətini öyrənmək olur. Hər il respublikamızın müxtəlif guşələrində arxeoloji ekspedisiyalar tarixi keçmişimizin unudulmuş və torpaq altında gizlənmiş abidələri keşf edirlər.

Tarixi abidələrin qədimliyinə və çoxluğu na görə Azərbaycanda Qazax rayonu xüsusi yer tutur və abidə zənginliyi baxımından Qazax ərazisi müqayisə edilməzdir. Qazaxın qədim keçmişine yol salan körpülər tarixi mədəniyyətimizin bir hissəsinə təşkil edir. Rayonda bir çox sayda qədim memarlıq nümunesi və maraqlı görünüşə malik olan kö-

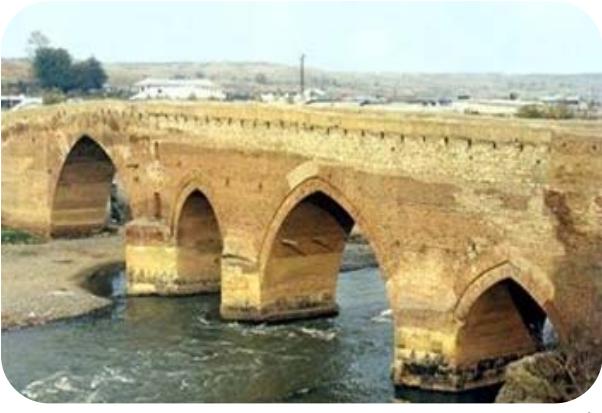
ve Kazım körpüsünü göstərmək olar. Bu körpülər qorluğun ərazisinə daxildir və dövlət qeydiyyatına götürülmüşdür.

Haqverdin ağa körpüsü 1910-cu ildə Daş Salalı kəndində Qarasuyun üzərində əhalinin istifadəsi üçün xeyriyyə məqsədilə tikilmişdir. Əhali yaylağa köç edərkən bu körpündə istifadə edirmiş. Körpü yerli əhəmiyyətli arxeoloji abidədir. XIX əsrə aid edilən bu körpü bir tağlıdır. Tikintisində Avey dağının daşlarından və əhəngdən istifadə edilmişdir.

Qədər körpüsü yerli əhəmiyyətli arxeoloji abidədir. Daş Salalı kəndində qarasu çayının üzərindədir. XIX əsrin sonuna aid edilir. Körpü Daş Salalı kəndində ermənilərə həmşərhəddədir. Bir tağlıdır. İnşasında yerli tikinti materiallarından istifadə edilmişdir.

Qatır körpüsü yerli əhəmiyyətli memarlıq abidəsidir. Məzəm kəndindən 200 metr şimalda yerləşir. Əsil adı Nəsib Koxa körpüsündür. Yuxarı Əskiparada olan Qatır körpüsünə oxşarlığına görə Qatır körpüsü de deyilir. Azərbaycanın memarlıq sənətinin bir nü-

Keçmişimizə yol salan körpülər

pülər mövcuddur. Köprü salma, köprü tikmək tarixən bir xeyrəxahlıq nümunəsi sayılmışdır. Bir rayonda körpülərin çox olması isə həmin rayonun xeyrəxahlıq insanlarından xəber verir. Rayonumuzda ən böyük və ən qədim körpülərindən biri Qırmızı (Sınıq) körpüdür. Memarlıq abidələrimizin tacı hesab olunan Qırmızı köprü Qazax-Tbilisi yolunda, Xram (Təpədöy) çayı üzərində qurulub, Azərbaycanın orta əsre aid olan nadir memarlıq incilərindən biridir. Hal-hazırda Gürçüstanlı Azərbaycan arasında olan dövlət sərhədi məhz buradan keçir. Abidə XII əsrə Atabəy hökmətləri Mehəmməd Cahan Pəhlivanın zamanında tikilib. Dörd aşırımlıdır (aşırımların uzunluğu- 8,2m, 16,1m, 8m, 26,1m). Körpünün ümumi uzunluğu 175m, sahildə eni 12,4 m-dir. Körpünün açırmazlıqının səbəbi körpünün sahil bölgümlərinin içərisində geniş yerləşgələrin (sol sahilində 168kv.m, sağ sahilində 116kv.m.) qurulmasıdır, o biri səbəbi isə tağ aşırımlarından ikisinin xeyli böyüklüyüdür. İkinci səbəb görünür çay yatağının geoloji quruluşu ilə bağlıdır. Belə ki, Azərbaycanın körpütikmə təcrübəsində aşırımların dayağı üçün bir qayda olaraq çay yatağında olan möhkəm qayalıqlar özül kimi seçiliyi. Sahil dayaqlarında vaxtılı karvanların gecələməsi üçün geniş otaqların olması körpünün karvan yollarında böyük əhəmiyyət daşıdığını göstərir.

Başdan başa bişmiş kərpicə üzləşmiş abidə buna görə Qırmızı köprü adını alıb. Qırmızı köprü əslub cəhətdən qədim Gəncə, Xudafərin, Marağa və Ərdəbil körpüləri ilə eyniyət təşkil edir. XVII əsrde Şah Abbas tərəfindən əsaslı temir edilib və bəzədilib.

Xalq arasında bu köprüyə Sınıq köprü de deyilir. Lakin Qırmızı körpüdən daha qədim olan tarixi Sınıq köprü çay axarı ilə 100 metrə aralıda yerləşirdi. Gümanə görə o Qafqaz Albaniyası dövründə (V əsr) inşa edilib. Tiki-ləndən uzun illər sonra körpünün tacı, daş çatmasının biri sırın. O vaxtdan adı Sınıq köprü qalır. Zamanlar içerisinde dağilan körpünün qalıqları indi de bilinir. Yaxınlıqdakı məşhur köprü ilə birlikdə ikisine Qoşa köprü adı verilər.

Qorğumuzun ərazilərində de bir neçə körpülər vardır. Rayonun Daş Salalı kəndində olan Haqverdi ağa körpüsü, Məzəm kəndində olan Qatır körpüsü, Qədir körpüsü, Yuxarı Əskiparada kəndində olan Qatır körpüsü, Qızıl Hacılı körpüsü, Qulucanlı körpüsü

nəsi olan bu körpülərin bir qismi də ermənilər tərəfindən darmadağın edilərək məhv edilmişdir. Bu-na misal olaraq qorğumuzun Yuxarı Əskiparada filialının ərazisində daxil olan Qatır körpüsü, Qızıl Hacılı körpüsü, Qulucanlı körpüsü və Kazım körpüsünü göstərmək olar. Bu körpülər də ermənilər tərəfindən dağidlaraq məhv edilməkdədir.

Əskiparada kəndində olan Qatır körpüsü XII-XIII əsre aiddir. Yerli əhəmiyyətli memarlıq abidəsidir. Yuxarı Əskiparada kəndindən ərazisində, kəndin mərkəzindən 1 km qərbdə yerləşir. Çoqaz çayının üzərindədir. Uzunluğu təxminən 12 m, mərkezi hissəsinin eni 2,5 m-dir. Köprü bir tağlı olaraq qaya daşlarından inşa olunmuşdur. Aşırımların ümumi görkəmi yarımcəvə şəkillidir. Onun keçid hissəsinin üst hissəsi torpaqdan olub, tikinti materialı çal daşdan və əhəngdəndir. (Hal-hazırda işğal altındadır).

Qızıl Hacılı körpüsü yerli əhəmiyyətli memarlıq abidesi olub Yuxarı Əskiparada və Aşağı Əskiparada kəndinin arasındadır bir tağlıdır. (Hal-hazırda işğal altındadır).

Qulucanlı körpüsü yerli əhəmiyyətli memarlıq abidəsidir. Köprü Yuxarı Əskiparada kəndində Qazançı dağının etəyində Qulucanlı adlanan ərazidə yerləşir. Çoxda böyük olmayan köprü dairəvi formadadır. Köprü əhəng qum qarışığı ilə hörülüb. Körpünün uzunluğu 3-4 metr dərənin içində hündürlüyü 3,5 metrdir. Bir hissəsi dağıntıya məruz qalsada təxminən 1,5-2 metr hissəsi salamat qalmışdır. Yuxarı Əskiparada kəndi işğal olunana qədər kənd əhalisi bu körpüdən istifadə edirdi. Körpünün əhəng qarışığı ilə hörülüş divar hissəsində saxsı boru vasitəsi ilə daim bulaq suyu axırdı.

Deyilənlərə görə Qulucanlı körpüsü Xalxal şəhərinə gedən karvan yoluñ üzerinde tikiilmişdir. Tikinti materialı çal daşlardan ibarət olub və köprü bir tağlıdır. (Hal-hazırda işğal altındadır).

Kazım körpüsü yerli əhəmiyyətli memarlıq abidesidir. Köprü Yuxarı Əskiparada kəndindən ərazidən keçir. Dağ çayının üzərindədir. Onun uzunlu 3,4 metr mərkezi hissəsinin eni 5,8 metr ümumi hündürlüyü isə 5 metr təşkil edir. Köprü bir aşırımlıdır. Aşırımların ümumi görkəmi yarımcəvə şəkildədir. Körpünün özülləni qaya-dan çapılmış daşlar təşkil etdiyi halda üst hissəsi kərpicdən hörülümdür. Keçid hissəsinin üst örtüyü torpaqdandır. (Hal-hazırda işğal altındadır).

Bu abidələr tarixin keçmiş güzgüsü, gələcəyin isə elmi mənbəyidir. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı öz gələcəyini düşü-nürsə keçmişini qorumağı olduğu tarixini lazıminca dərk etməli, öz tarixi keçmişinə sahib durmalıdır. Məqsədimiz tarix və mədəniyyət abidələrinə olan xalq məhəbbəti-ni dəha gücləndirmək, onları bütün bəşəriyyətin mənəvi sərvəti kimi qoruyub saxlamaqdır.

Gülmira Baxşiyeva,
"Avey" Dövlət Tarix-Mədəniyyət
qorğunun elmi işçisi

Nicat Kolan

"İzimi, sözümü qoyub gedirəm": Namiq Hacıheydəli dühəsi

ziçilar Birliyinin üzvi, Yazıçılar Birliyinin Muğan bölməsinin yaradıcısı və ilk sədri olur. "Ey türk doğulan", "Səni tapan itirməz", "Söz sənindir", "Dağ Kolanı dastanı", "Yaralı Azərbaycan", "Sözüm sənədi Tanrı", "Muğanın səsi" kimi kitabların müəllifidir.

Namiq Hacıheydəli soy-kökünə bağlı insan olur. O, üzərində böyük bir missiya götürürək Azərbaycanda yaşıyan Kolan əllərile tanış olmaq, onları tanıtmak, bir araya cəm etmək üçün YouTubedə "Kolani TV" kanalı açır. Kolanıların yaşadığı yerləri gezərək verilişlər hazırlayıb və yayımlayıb. İlk olaraq Salyan, Siyəzən, Qobustan kolanıları ilə görüşür, yaşadıqları yerləri, tarixi abidələri çəkir, yaşlı insanların keçmiş adətləri, bu yerlərə köçmə tarixlərini aşırırırdı.

Bu sözleri yazmaq mənimcün nə qədər ağır olsa da təessüf ki, ilahının yazdığı yazını pozmaq olmur. Azərbaycan xalqı bir vətənsever oğlunu, şairini, yazarını, ləyəqətli, şərefli vətəndaşını itirdi. Bu itti söza, ədəbiyyata, şeirə dəyər verən insanları, dostlarını, yaxınlarını, qohumlarını, əzizlərini çox sarsıtdı çox...Namiq Hacıheydəli çağdaş ədəbiyyatımızın carxısında deyərdim. Yazdığı şeirlərində, yazılarında vətəni, torpağı sevməyi, soyuna, kökünə, milli kimliyinə bağlı olmağı aşılayırdı insanlara. Mümkün deyil ki, onun şeirlərində insan düşünməsin...

Dərd-kədəralsa da dörd bir yanımı,
Təslim eyləmədim şərə canımı,
Vermədim yellərə bircə anımı,
İzimi, sözümü qoyub gedirəm...

Bu şeiri yazarkən sanki bu dünyadan erkən köçəcəyi ürəyinə damıbmış. Yaşadığı qısa ömrünün birçə anını belə boş keçirmidi, özü deməşkən yellərə vermedi...

Gecə-gündüz yorulmadan, usanmadan tarixi araşdırma apardı, sözü ilə, yazıları ilə, şeirləri ilə qətblərə yol tapdı, insanların sevgisini qazandı...

Namiq Hacıheydəli qədim türk soyollarından olan Kolanı tayfasındandır. Zamanla kolanılar Azərbaycanda çox geniş ərazi-lərə yayılmışdır. Belə köçlərden biri de Salyan rayonunun inzibati ərazisində yerləşir. Namiq Hacıheydəli 8 sentyabr 1975-ci ilde Salyan rayonunun 2-ci Varlı kəndində dünyaya göz açır. Azərbaycan Pedaqoji Universitetinin filologiya fakültəsini bitirir. Daxilində olan zəngin söz xəzinəsi, vətən, torpaq sevgisi onu şeiriyata yönəldir.

Şairlik bir başqa aləmdir, sonu görünməyən ümmandır. Namiqin içində olan həyat eşqini, vətən, torpaq sevgisini, daxiliyi, xaricin yalnız şair ruhu canlandıra bilərdi. Əger insanda şairlik ruhu varsa təbiəti, insanları, həyatı ondan yaxşı heç kim dərk edib qələmə ala bilməz...

Namiq Hacıheydəli ixtisasca filoloq olسا da bir çox dövlət qurumlarında məsul vəzifələrdə çalışır. İctimai xadim kimi bir çox dövlət tədbirlərinin, konfransların işkitakçısı olur. İşinin coxluğu, ağırlığı, yorğunluğu onu yaradıcılıqdan ayırmır. Namiqin çox zəngin bir yaradıcılıqla yanaşı araşdırımları ədəbi, bədii, publisistik, məarifləndirici yazıları oxucular tərəfindən reğətli qarşılıqlı. Türk xalqlarının tarixindən, mədəniyyətindən, adət-ənənəsindən, görkəmli şəxsiyyətlərinin həyat və yaradıcılığından etrafı yazılar yazır... Namiq qədim türk boyalarından olan Kolanıları tarixi, mədəniyyəti, etnoqrafiyası, onların ümumtürk tarixindəki yeri və rolü haqqında əhatəli şəkildə araşdırmaqla aparraq kitab şəklində dərc etdirir...

Dünya Gənc Türk Yazarlar Birliyinin Məsləhət Şurasının üzvü, Azərbaycan Ya-

Bundan sonra Azərbaycanda yaşayan digər türk tayfalarını, etnosları da tanıtmak istəyirdi, amma amansız ölüm bütün arzularını, ideyalarını yarımcıq qoydu..

Tanrıya düz oldum, sevgime sadıq,
Yaşadım ömrümü, yaşama layiq,
Deməyin dünyadan tez getdi Namiq,
Dünyadan, insandan doybud gedirəm.

Sən, bu qısa ömrünü layiqli yaşadın, şərəfli özür sündürün, vətənə sevgin, insanlara sayqın azalmadı..."Dünya pəncərə"sindən meğrur, alnı açıq, üzü ağ baxdırın... özünəməxsus, silinməyəcək bir iz qoyduñ bu həyatda, hamiya örnek olacaq əsl insan oldun... Bu dünyadan, insanlardan doybud getsem də, biz səndən doymadıq, ezzidost!...Səndən öyrənəsi, götürəsi çox şəyər vərdi hələ...gedinən bizi məhrum elədin elmindən, düşüncələrindən...Hər dəfə şeirlərin, kitabların, yazıları oxunduqca, çəkdiyin verilişlər izləndikdən sən də xatırlanacaq, qətblərdə yaşayacaqsan...

Şər işləri nə danmadız,
Nə pislikdən usanmadız.
Yaşadım, mənə yanmadız,
Ölüb yandıracam sizi...

Doğrudan ölümünlə yandırdın bizləri...heç yaxşı iş görmədin...

Əslində Namiq Hacıheydəli yaradıcılığını, dühəsini, insanlığını bir yazı ilə tanıtmadı. Namiq Hacıheydəli mümkündür, o ucsuz-bucaqsız bir dərya idi, oxunduqca oxunurdu, üreyi yurd eşqilə, vətən sevgisilə döyündürdü, olduqca kamıl insanydı, əsl söz sərkərdəsi idi. ..Haqqında kitab yazılımlı, sənədlə film çəkilməlidir ki, onu yaxından tanışınlar..Mənde tanımayanlar üçün yazdım.. səni andım, səni xatırladım. Xatirən mənimcün hər zaman əzizdir, yoxluğuna hələ de inanmağım gelmir...baxdıǵım hər yerde gözüm səni axtarır: "Ruhunun dolaşlığı yerlərə salamlar olsun"...

Allah sənə rəhmət eləsin, böyük KOLAN!!...

Türkiyə Azərbaycana 100 min ədəd ağac tıngı göndərdi

Türkiyənin bir sıra bölgələrindən Azərbaycana 100 min ədəd ağac tıngı göndərilib.

Adelet.az xəber verir ki, bu barədə Türkiyənin Kənd Təsərrüfatı və Meşə Təsərrüfatı Nazirliyinin Meşə Təsərrüfatı Baş İdarəsindən bildirilib. Məlumatda qeyd olunub ki, Azərbaycanla Türkiye arasında köklü əlaqələr meşə təsərrüfatı sahəsində aparılan birgə işlərlə daha da möhkəmlənir.

"Azərbaycanla siyasi, iqtisadi və hərbi məsələlərdə əməkdaşlıq etməklə yanaşı, meşə təsərrüfatı sahəsində də uğurlu layihələr həyata keçirilir. Bu çərçivədə Əskişəhər, Konya, Mersin, Urfa və Sakarya regional idarələrinin tingliklərində istehsal edilən şotland şamı, Karacaş (larch), dəfne, akasiya kimi müxtəlif növlərdən 100 min ədəd tıng Azərbaycana göndərilib. Gəndərilən tınglər Qarabağda, Bakıda torpağa qovuşacaq, qardaş ölkəmiz Azərbaycanın gələcəyinə temiz nəfəs olacaq", - məlumatda vurgulanıb.

Necə sağlam qocala bilərik?

İki saatlıq televizora baxmağı yüngül fiziki fealiyyətə əvəz etmək sağlam qocalma şansınızı artırır.

Adelet.az xəber verir ki, bunu "JAMA Network Open" jurnalında dərc olunan araşdırma göstərir. Alimlər 45 min xəstdən 20 il ərzində toplanmış məlumatları təhlil ediblər. Gündelik oturaq vəziyyətdə televizora baxmaq hər iki saatdan bir sağlam qocalma şansını 12% azaldır. Onların iki saatlıq yüngül fiziki fealiyyətə əvəz ediləmisi sağlam qocalma ehtimalını 6% artırıb.

Gecə yeddi saatdan az tənənlər, hətta bir saat televizora baxmağı bir saatlıq fiziki fealiyyətə əvəz etdikdə belə, eyni inkişafə nail olublar. Daha çox televizora baxan iştirakçılar orta hesabla yaşı, dəhəzili, sıqaret çəkən və ya spirtli içki qəbul edən, hipertoniya və piyənəmdən əziziyət çəkən və dəhəz qidalanan insanlar olub.

Diger tədqiqatlar hesab edir ki, 69 yaşdan yuxarı yaşılların yalnız 10-35%-i "sağlam qocalmağa" nail olur.

Dünyada heç vaxt bu qədər zəngin insan olmayıb

Dünyada heç vaxt bu qədər zəngin insan olmayıb və yüksələn birja bazarlarına qoymuş sərməyələr onları həmişə-kindən daha zəngin edib.

Adelet.az xəber verir ki, Capgemini konsalting şirkətinin məlumatına görə, ən azı 1 milyon dollar likvid aktivə olan şəxslər kimi müəyyən edilən "yüksek xalis dəyəri olan şəxslərin" (HNWI) sayı keçən il 5,1 faiz artaraq 22,8 miliona çatıb. "World Wealth Report"un hesabatına görə, onların ümumi sərvəti 2023-cü ilde əvvəlki ilə nisbətən 4,7 faiz artaraq 86,8 trilyon dollara çatıb. HNWI-lərin sayı və onların ümumi sərvəti 1997-ci ilə Capgemini illik sorğuya başlığından bəri ən yüksək göstəricidir.

Hesabatda deyilir ki, makroiqtisadi qeyri-müəyyənlik və geosiyasi gərginlik ili olan 2022-ci ilde varlı insanların sayı və onların sərvəti üç faizdən çox azalıb.

Onların sərvətlərinin azalması sehmələrin azalmasına ilə onlara eyni keskin azalma olub. "Bununla belə, 2023-cü il iqtisadi artım və əsas investisiya sektorlarında irəliləyişlər gətirərək, azalma geri qaytarıb", - hesabatda bildirilir. "Davam edən faiz dərəcəsi qeyri-müəyyənliyinə və istiqraz gəlirlərinin artmasına baxmayaraq, generativ süni intellektə olan həvəs və onun iqtisadiyyata potensial təsirində irəli gələn texnologiya bazarı ilə birlikdə sehmələr yüksəlib".

Dünyaartın artan sərvət və bərabərsizlik, varlıkların öz ədaləti vergi paylarını ödəmələri ilə bağlı müzakirələri qızışdır. Braziliya və Fransa digər G20 ölkələrinə dünənin ən zəngin insanların qlobal minimum vergi təyin etmək üçün təzyiq edir.

Şirxan Aranlı Yazıçı publisist, Prezident təqaüdüsü

Vicdanının qulu, tamahının ağası olan gözəl

(sənədli hekayə, olmuş əhvalat)

Gülnaz xanım bu gün görəcəyi vacib işi axşamdan götür-qoy etmiş, bankdan kredit götürməyi qəti qərara almışdı. Kredit pulu evdə istilik sisteminin yenidən çəkilməsi üçün lazımdı.

Bakı şəhərində Alatava deyilən ərazidə, Hərbi qospitalın yaxınlığında həyat evlərinin birində yaşayırı Gülnaz xanım. İki balaca otaqdan ibarət olan bu evi Natiq onunla evlənməmişdən bir il əvvəl almışdı toyqabağı onun qabağında balaca bir mətbəxde düzəltmişdi. Otaqlar iç-icə, qonşunun evine bitişik olduğundan içri otağın pəncəresi həyətə yox, qabaqdakı otağın içine açıldı. Ona görə də içeri otaq həmişə rütubətlili və qarənləq olurdu. Gülnaz xanım bu eve gelin geləndən sonra ele bil otaqlar böyümüş, işqənləb gözəlləşmiş, içeri otağın rütubəti də çəkilmişdi. Əslində onun qadın səliqə-səhmanı, zövqlü evdarlığı bu kiçik otaqlara bir gözəllik vermişdi. Ömür-gün yoldaşı Natiqle xoşbəxt, qayğısız günlər yaşıyırlılar bu daş divarlar arasında. Bir il keçmiş Tanrı onların bəxtəvərliyinə bir oğul payı da qismət elədi. Gülnaz xanım heç bilməzdik ki, gün gələcək, bir gün o, bu evde tək-Natiqsiz yaşıyacaq. Heç yuxusuna da gəlməzdidi. Ancaq gəldi. İki min iyirminci ilin noyabrında, soyuq bir payız günü. Xocavəndə döyüş cəbhəsində şəhidlik xəbəri gəldi Natiqin. Gülnaz xanımın isti bahar ömrünə soyuq payız ömrü calandı. Nənələr demisi, saçının birini aq, birini qara hördü.

Mührəbə başlayan gündən qərar tuta bilməyən, çəğriş məntəqəsini su yoluna döndərən gizir Natiq Baxşəliyev axır ki, bir gün narahatlıqdan sovuşdu, arzuladığı cəbhəyə qovuşdu. Cəbhə çəntəsini çiyinə keçirib qapıdan çıxanda göz yaşıını gizlətməyə çalışıran Gülnazın öpüb: "Gülmələmə sənə, sənə Allah'a tapşırıram" - deyib gəder gelməz yola düşdü. Ancaq bu yoldan özü qayıtmadı. "Vətən uğrunda", "Fizulinin alınmasına görə", "Xocavəndin alınmasına görə" medalları ile bəzənmiş şəhid tabutu qayıtdı.

... Axşamdan bəri fikir-xəyalın çapar atı ilə aranı dağ'a, dağı aranı qatan Gülnaz xanımnakam ömrü gün yoldaşının elə sözəri "Gülmələmə sənə, sənə Allah'a tapşırıram" emanəti onu bankdan kredit götürməyə sövq edirdi. Balaca Namiq neçə gün idi ki, yoxlu xəstəliyə, qızılçaya tutulmuşdu, qızdırması düşmürdü. Qışın qarlı, şaxtalı gündən evdə istilik sistemi işləmədiyindən otaqlar çox soyuq idi. Atalar deməki hələ qışın oğlan çağrı qabaqda idi. Evdə kişi olmadıqdan evin kişi işidə Gülnaz xanımın üzərinə düşməsdü. Dünən qonşunun vəsiti ilə çağırtdığı usta evdə istilik sistemini yoxlayıb dediki:

- Xanım metal su boruları çox-

dan çəkildiyindən neçə yerdən

cürüyüb, su buraxır, poluetilen

borular lazmırdı qızdırıcı aparatda

dəyişməlidir.

Ustanın sözündən heyətlənən

Gülnaz xanım həyəcanını gizləde

bilmədi:

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

Görünür usta insaflı adam imiş. Divarda qara hasiləli böyük çərçivəde yaxası medallı, hərbi geyimli cavan oğlan şəklini görüb bildik bura şəhid ailəsidir, istər istəməz üveyi qorlandı:

- Baci Allah rehmet eləsin. Görürəm şəhid ailəsiniz, təkcə material xərci min manatdan bir qədər çox edər. Mənə də heç nə lazımdı, gelib çəkərem.

- Ele şey olmaz qardaş, zəhmət çəkəcəksiniz, sizində zəhmət haqqınız ne qədər edər deyin.

- Bacım şəhidlərin yolunda zəhmət çəkmək hər kəsin borcu dur. Onda az miqdarda ne imkanınız olar, yüngül hörmət edərsiniz.

- Yaxşı. Qonşumun eri sizi çağırımdı onda telefon nömrənizi verin, lazımla zəng edim. Pulunu verərəm gedib materialı da özünüz alarsınız.

- Nə deyirəm bacı, oldu.

Usta xudahislesib gedəndən sonra Gülnaz xanım çox götür-qoy edib yeganə çıxış yolunu bankdan kredit götürməkdə görüdü. Çünki aldığı şəhid təqəüdü ilə bu işi görmək mümkün deyildi.

... Səher bir qədər yır-yığış edib ev işlərini gördəndən sonra banka getmək üçün geyinib evdən çıxanda balaca xəstə Namiqə yataqdan durmamağı bərk-bərk tapşırırdı. Kredit götürmək üçün evlərinə bir qədər yaxın olan, həm də qonşu Selime xalanın qızı işlədiyi AzerTürk banka üz tutdu.

Xoş təsadüfən bankda çox ləngimədi. Şəhid ailəsi olduğundan burada onu növbədən kənar yola salırdılar. İki min manat kredit pulu alıb bankdan çıxdı. İngiləb küçəsi ilə evlərinə doğru tələsdi. Balaca, xəstə oğlundan narahat idi. Bir dənə iki metr qabaqda gözünə deyən topa dollar pul diqqətini çəkdi. Gözləri balacalandı. Göründüyü əvvəl o qədər də inanmadı, belə saxta pulsudur? Yaxınlaşdı nəzər saldı. Hiss etdikи ayağının ucunda yerə tökülen saxta pula oxşamır. Ətrafa baxdı. Galib-geyden yox idi. Hədsiz həyəcanla evdən çıxanda balaca xəstə Namiqə yataqdan durmamağı bərk-bərk tapşırırdı. Kredit götürmək üçün evlərinə bir qədər yaxın olan, həm də qonşu Selime xalanın qızı işlədiyi AzerTürk banka üz tutdu.

... Mührəbə başlayan gündən qərar tuta bilməyən, çəğriş məntəqəsini su yoluna döndərən gizir Natiq Baxşəliyev axır ki, bir gün narahatlıqdan sovuşdu, arzuladığı cəbhəyə qovuşdu. Cəbhə çəntəsini çiyinə keçirib qapıdan çıxanda göz yaşıını gizlətməyə çalışıran Gülnazın öpüb: "Gülmələmə sənə, sənə Allah'a tapşırıram" - deyib gəder gelməz yola düşdü. Ancaq bu yoldan özü qayıtmadı. "Vətən uğrunda", "Fizulinin alınmasına görə", "Xocavəndin alınmasına görə" medalları ile bəzənmiş şəhid tabutu qayıtdı.

... Axşamdan bəri fikir-xəyalın çapar atı ilə aranı dağ'a, dağı aranı qatan Gülnaz xanımnakam ömrü gün yoldaşının elə sözəri "Gülmələmə sənə, sənə Allah'a tapşırıram" emanəti onu bankdan kredit götürməyə sövq edirdi. Balaca Namiq neçə gün idi ki, yoxlu xəstəliyə, qızılçaya tutulmuşdu, qızdırması düşmürdü. Qışın qarlı, şaxtalı gündən evdə istilik sistemi işləmədiyindən otaqlar çox soyuq idi. Atalar deməki hələ qışın oğlan çağrı qabaqda idi. Evdə kişi olmadıqdan evin kişi işidə Gülnaz xanımın üzərinə düşməsdü. Dünən qonşunun vəsiti ilə çağırtdığı usta evdə istilik sistemini yoxlayıb dediki:

- Xanım metal su boruları çox-

dan çəkildiyindən neçə yerdən

cürüyüb, su buraxır, poluetilen

borular lazmırdı qızdırıcı aparatda

dəyişməlidir.

Ustanın sözündən heyətlənən

Gülnaz xanım həyəcanını gizləde

bilmədi:

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

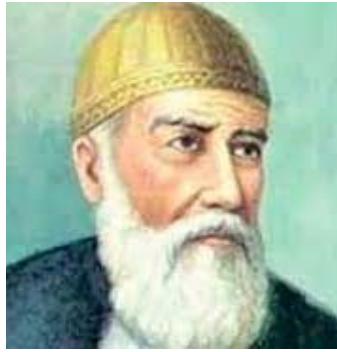
Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

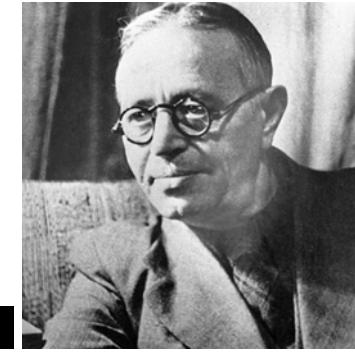
Xərci nə qədər edər?

- Nə danışırınız usta, demək bunlar hamısı dəyişilməlidir?

Xərci

BAYAT

Nº 12 (872)

Rafiq Olaebər - 60

Ruhum bağ salıbdır o bir Allaha

Oddan yaranmaqla öyünmə çox da,
Mən də Od yurdunun oğluyam, şeytan.
Səni Tanrı göydən yerə düşürdü,
Mən isə göylərə bağlıyam şeytan.

Artıq qəzəbindən özün yan, kül ol,
Bəs eder insana bəslədiyin kin.
Deyen vaxtı çatıb, məndən uzaqlaş,
Sən odlar yurdunun oğlundan çəkin.

Özünü sayırsan bəşərdən üstün,
Toruna düşübüdər bilmədən çoxu.
Bütün mələkləri Tanrı yaradıb,
Sən də mələkərin birisən axı.

Yurdumun odudur gözünə girən
Harada varamsa burun soxursan.
Elə addım-addım izləmkələ də,
Həm mən, həm yurdumdan əvəz çıxırsan.

Məni eşq yandırdı güclü oduyla,
Cəhənnəm odundan uzağam daha.
Sən məni yandıra bilmərsən şeytan,
Ruhum bağ salıbdır obir Allaha

Tanrım, bağıشا

Düşündüm, özümü dərk edim bir az,
Ayaq tutan yerdən heç qaçmamışam.
Yerdəyəm, göydəyəm, bilmədim bunu,
Mən özüm-özümdən baş açmamışam.

O qədər yazdım ki, bir cümlə cıxdı,
O, böyük Mütələqdir, O, böyük cümlə.
Tapındım, siğindim, pənah apardım,
Şeytandan, İblisden görəndə həmlə.

Bizim kitabımız göydən gəlibdir,
Bir hikmet axtardım her ayəsində.
Dərin zülmətləri yarib keçmişəm,
Tanrıdan aldığım nur sayəsində.

Kim deyir mən elə hamı kimiyməm,
Hamı mənim kimi seçilə bilmez.
Bütün sevdaların əhdisi, peymanı,
Tanrı sevgisiyle ölçülü bilməz.

Bu çay dağları da tən yarı bölür,
Bu çay ayrı salıb sal qayaları.
Çayın bu tayında quzu mələşir,
Obiri tayında ot tayaları.

Bir duası vardır her ciçeyində,
Qucağını açar çıçeklər mənə.
Bura elə yerdir, elə məkandır,
Gülməyi tapşırıdı mələklər mənə.

Havaya heç zaman söz buraxmadım,
Heç kəs inciməsin mənim sözməndən.
Yerin günahını mən də daşıdım,
Şikayət edirəm özüm-özümdən.

Bir göz qırıpında günah yuyulmaz,
Günahlar yuyular qarla, yağışla.
Təzədən o qızə gözüm sataşdı,
Dedim, günahımı, Tanrı, bağısha.

Bəlkə həyatımdan çıxıb gedirsən

Bunun özü necə vurulmaqdır ki,
Sadəcə gözücu baxıb gedirsən
Özümə gelməmiş səni görəndə,
Bir göz tətiyini sixib gedirsən.

Dedim ki, özümə bir güc gelərəm,
O incə qəlbində eşq incələrəm.
Nədən boşə gedir düşüncələrim,
Hər şeyi bir anda yixib gedirsən.

Gün vurub sübh çağrı oyananda da,
Görmürsən yanında dayananda da.
Hər dəfə gözümüzən yayınanda da,
Bəlkə həyatımdan çıxıb gedirsən.

Yarımçıq bəndimi tamamlamadım

Baxırsan zamana cürətlidir ki,
Hər gün bir dərd qoyur yaşının üstə.
Dalğalar o qədər sürətlidir ki,
Sahile tullanır başımın üstədən.

Bəzən gil, palçıqdan məzar tikirəm,
Görən nə olacaq məzar dibində?
Eh, gör mən də nəyin dərdin çəkirəm,
Ağlım başımdadır, pulum cibimdə.

Sözü öz dilimdə bişirməmişən,
Yüz dəfə keçirdim onu əlekən.
Bu gülü dərirəm, keçib iş-işdən,
Güllər də bezibidi bakırılıkdən.

Eh, kiməm, tənhayam, bəlkə adayam,
Onunçün insan tək öle bilmirəm.
Ona xəber verin mən buradayam,
Körpü istündəyəm, gələ bilmirəm.

Deyəsan bu yerdə tükənir sözüm,
Bir uşaqlıq çağım düşür yadıma.
Yerdə ulduz olmaq nəyimə lazıim,
Göydə bir ulduza verin adımı.

Oqız salam verir gözləri ilə,
Oqızı mən indi tamam anladım,
Nə qədər sabahlar ölüşsə belə,
Yarımçıq bəndimi tamamlamadım.

Boyladım sola da, baxdım sağa da,
Qalmışam məsum tək ortada hələ.
Vaxt tapa bilmədim qocalmağa da,
Necə oturmuşam partada hələ.

Dünyanın həm özü, həm dərdi ağır,
Onu gəzdirirəm bir qolum üstə.
Hamı danışa da kim-kimə baxır,
Zaman davam edir öz yolu üstə.

Göylərdə uçmağı bacarmadıqsə...

Bəzən günəş kimi güldün üzümə,
Bəzən də yolumda duman, çənə oldun.
Bu uzun illərin sevda nurundan,
Od alan mən oldum, donan sən oldun.

Bəzən düşündüm ki, bu qız görəsən,
Niye razi qalmır saf diləyimdən.
Qəlbimi aćmağa yollar aradım,
Yol açdı dilimə söz ürəyimdən.

Göylər od tutmuşdu, yanırda qürub,
Ruhumsa əsirdi o an təlaşdan.
Bax o qürub çağrı qarşında durub,
"Qız sənə aşiqəm"- dedim yavaşdan

Soyuq baxışların bağımı dəldi,
Söndü ümidi lərim, söndü büsəbütnü.
Yaxşı ki, bir acza insafa gəldin,
"Elçi göndərərsən, baxarıq"- dedin.

Ele bil unutduñ, dandın bu zaman,
Eşqin od çağını, alov cağını...
Sən neca üzüma söylədin, gülüm,
Mənə yox, elçiye inandığını.

Bilmədin içimdə dolaşır nələr,
Varmı iç dünyamı ölçən ölçülər?
Sənli üreyimdə bir sevda mələr,
Necə deyəcəkdi bunu elçilər.

Elçi nə biləydi, mən ne çekirəm.
Bu iş belə getməz, yox belə qalmaz.
O vaxt dəniz idi qəlbim səninlə,
İndi ümmənərlərə heç belə dolmaz.

Ele bil göylərdə ucurdu ruhum,
Ən uca göylərdən bir sözə düşdüm.
Səndən çox əzablar görsəm də ancaq,
Bu ağır cavabı gözleməmişəm.

Gözümde kainat talandı yenə,
Daha mənim deyil oulduz, oay.
Göydəki qapılar bağlandı mənə,
Yer öz qapısını açdı taybatay.

Elçilər söylesin sözünü qısa,
Elçilər danışsın, biz səssiz qalaq.
Göylərdə uçmağı bacarmadıqsə,
Bir cüt çiçək kimi yerlərdə solaq.

Şair ruhdur, gözəl mələk

Şair ruhdur, gözəl mələk, ezipim,
Cənnət üçün yaranmışlar tək-təkdi.
Bu dünyada şair dərddən üzülər,
Bu dünyada mələk elə mələkdi.

Şair-gözəl qohum dələrən, ezelən,
Hansi dünya, hansı məkan fərqi yox.
Bu dünyada şairləri üzənlər,
O, dünyada ruhları qoruyur.

Şair təbi, gözəl nuru həyatdı,
Kainatda xoşbəxtliyin açarı.
Tanrı, niye Sən bəndələr yaratdır,
Gözəlləri şairlərdən qaçırır.

Şair Tanrı sevgisindən doğulub,
Gözəl-mələk lap Tanrının yanında.
Ey gözəllər şairlərdən qaçmayıñ,
Qoy birləşək lap Tanrının yanında.

Şair ruhdur, gözəl mələk, dərd-qəmi.
Hamı bilir bir-birindən çəkər kim.
Ey şairlər six cənnətən getməyin,
Cənnətdə də ruha mələkdi hakim.

Özünü sevdirə bilmirsən mənə

Özünü sevdirə bilmirsən mənə,
Sən özün gedirsən qəmin üstünə.
Guya ki, günahkar mənəm həmişə,
Hər şeyi yixırsan mənim üstümə.

Guya gözəlli duymuram, mənə
Bu hissi öncəden qəlb etməliydi.
Razi olmasaydım özümdən-dedin,
Gözəlliyin məni cəlb etməliydi.

Sən mənim içimi duymalısan, qız,
Səni uzaq edən içimdir mənim.
Gözəlsən ölçüyə sığışmalısan,
Şairəm sonsuzluq ölçümdür mənim.

Eşq də tarazlığı sevir ezipim,
Çalış tikanı da güle döndərək.
İçim okeandır, ümmandır mənim,
Deyirsən, gəl onu gölə döndərək.

Məndən sevgi payı istəyirsənə,
Onu xırdalama, etmə heç xırda.
Okeana çaylar, dənizlər sığar,
Göllər bataqlıq da olar axırdı.

Həyatda yarıyb kimi sevgidən,
O, bəzən şirindir, bəzən acıdır.
Seviləmək sənə dərddirsə mənə,
Eşqlər həyatım taxt-tacıdır.

Gözəlli duymaq şairə nadir,
Şair gözəlli tora salır bil.
Şairin içinde nurdandır o, tor,
Hörümçək toruna düşən tek deyil.

Deyirəm sevilsin, sevsin insanlar,
Hamı sadiq olsun öz aşiqına.
Gözelə vurular minlər, milyonlar,
Yenə möhtacdırlar şair eşqinə.

Şairlər sevərlər bəni-insanı,
Şairlər göyləri yerlərə qatar.

İnsan yox şairdən eşq umursansa,
Ondan bir damla pay sənə də çatar.

Tükənməz oyundur sevgi həyatda,
Uduzdun nəmləmə qəmdən gözünü.
Niyə sevilmirsən günahkar tapma,
Çalış sevdirməyə bacar özünü.

Domino daşı

Gördük həyatımız rəvan getməyir,
Nə dodaq çatladaq, nə ağız büzək.
Varsa qarşımızda domino daşları,
Götürüb qaydayla sıraya düzək.

Dominoya baxmayaq qumar daşılık,
Onun öz sırrı var, öz qaydası var.
Kimsə bu daşlar hikmət dərsidir,
Kimsə hardasa bir faydası var.

Əgər dominodasan, oyna sonacan,
Kiçikdir, böyükdir, atma daşını.
Ağqoşa düşəndə heyfislenməyin,
Heç də reklam etmə altıqosanı.

Sən nə oynayırsan oyna sonacan,
Özünlə bir çilingəacı daşı.
Daş üstə daş qoymaq hünərdirindi,
Bir şansdır bu, olsa lap domino daşı.

Görərsən bu daşlar nədən düzəlib?
Bəlkə də tesəlli vermək üçündü.
Bütün qoşaları atdırıq qırğı,
Mənə uyğun gelən dördün üçüdü.

Hələlik tənhayam bu həyatda mən,
Hələlik seçirəm ağız birini.
Domino daşında bir nizam vardır,
Hər daş tamamlayır ancaq yerini,

Ağ yolun yolcusu ağqoşa deyil,
O, bir heçlik kimi sənə həmlədir.
Bir az qəribədir həyat oyunu,
Onun gedisi kədər, qəmlədir.

Dünya qərar tutub qoşalar üstə
Yoxsa ilişərdi tində, dalanda.
Tək övlad sonsuzluq sayılır bəzən,
Yaxşıdır övlad da qoşa olanda.

Bir də görürsən ki, ötdü cavaniq,
Ömrün axırına, başa gedirik.
Hərdən ömrümüzü yelə tapşırıb,
Hərdən bu dünyaya qoşa gedirik.

Dünya qoşalarara görə yaşayır,
Olsun gündüz-gecə, ya axşam-səhər.
Qoşalar olmasa, dünya olmazdı,
Ömrünü vurardı ya da bir təhər.

Dominadan ev tikib sevinmek üçün,
Onun daşlarını düzdük sıraya.
Oyunda en böyük məqamdır bəlkə,
Ən böyük qoşalar çıxsa araya.

Dominoya kökləyək arzuları biz,
Çıxaq bir qabıqdan, çıxaq dəridən.
Bəlkə qarşımıza qoşalar çıxdı.
Canımız qurtardı ağız birindən.

Yardımlı

Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi

Nö 22 (2396) 21 iyun 2024-cü il

Kim nə deyir desin, söz, mətbuat, fikir prüalizmi və düşüncə azadlığı olmayan yerde insanlar rahat nəfəs ala bilməzler. Ən azından ona görə ki, eger bu dediyimiz elementlər olmasa, o cəmiyyətin mizan-tərəzisi, haqq-ədaləti pozulur və həmin cəmiyyətdə yaşayan insanlar özlərini rahat hiss eləmir, sanki quruya çıxarılmış balıq kimi çabalayır. Başqa sözlə demis olsaq, həmin adamların həyatı qarlılaşdır, zülmətə bürünür...

Heç də bütün ölkələrdə söz, mətbuat azadlığı birləşdirə yaranmayıb. Onun üçün

dindir ki, sosialist rejiminin öz sərt qanunları və qaydaları var idi. Xüsusən də ideoloji sahədə Mərkəzi Komitədə katiblik və şöbə fəaliyyət göstərirdi. Həmin katiblik və şöbə də SSRİ-nin tərkibində olan bütün respublikaların ideoloji işinə nəzarət edirdi. Yəni onların razılığı olmadan və möhürü vurulmadan hansıa televiziya veriliş, qəzet məqəlesi işləq üzü görə bilməzdii. Əger bir balaca demokratik işarti vardısa və bu mətbuatda görünürdüsə, heç şübhəsiz həmin məsələlərdə Mərkəzi Komitənin "barmağ"ı hiss olunurdu. Bir sözlə, sovet

Düşünçə azadlığı insana yeni nəfəs verir

insanlar ilk növbədə demokratik, hüquqi və sivil cəmiyyət qurublar. Bu cəmiyyəti qurmaq isə elə də asan olmayıb. Yəni, demokratik quruluşa keçmək üçün hər hansı bir ölkə vətəndaşları çox böyük bir mücadilə və mübarizə aparırlar. Təbii ki, bu mücadilə və

rejimində heç vaxt azad mətbuat, düşüncə sərbəstliyi, fikir prüalizmi ola bilməzdi. Belə ki, bütün mətbuat orqanları ya Sov.İKP-nin, ya da Komsomolun orqanı idi. Dediymiz kimi, mətbuata da nəzarət məhz həmin qurumlar edirdi.

Azərbaycan müstəqillik

mübarizədə cəmiyyəti dəyişmək istəyən qüvvələr böyük qurbanlar verib, hətta həbsxanalara düşübələr. Amma bu mücadilə və mübarizə onları demokratik, azad və müstəqil dövlətə qovuşdurub.

Azərbaycanda da söz, mətbuat azadlığının, fikir prüalizminin və düşüncə sərbəstliyinin yaranması heç də asanlıqla başa gəlmeyib. Heç kiməsirr deyil ki, Azərbaycan Respublikası 70 il SSRİ-nin tərkibində olub və məmləkətimiz Moskvadan idarə edilib. Ay-

On böyük çətinliyimiz isə torpaqlarımızın 20 faizinin, daha doğrusu, Qarabağın erməni işgalçılari və eləcə də onların havadarları tərəfindən elə keçirilməsi idi. Belə bir mürəkkəb durumda Ümummülli Lider Heydər Əliyev çox müdrik və uzaqqorən siyasi gedişlərlə müstəqilliyimizi qorumaqla yanaşı, söz və mətbuat azadlığına da şərait yaratdı. Əgər əvvəller ölkəmizdə 5-10 qəzet və bir televiziya kanalı fəaliyyət göstəridi, Heydər Əliyev hakimiyətə gələndən bir müddət sonra yüzlərlə qəzet, saytlar və özəl televiziyalar fəaliyyətə başladı. Söz və mətbuat azadlığını təmin etmək üçün ilk növbədə ölkəmizdə birmənalı olaraq senzura ləğv edildi. Senzuranın ləğv edilməsi ilə Azərbaycanda söz, mətbuat və fikir azadlığına yeni bir nəfəs verildi. Artıq cəmiyyətdə və mətbuatda insanlar öz düşüncələrini və fərqli fikirlərini rahat şəkilde ifade etməyə başladılar. Heç şübhəsiz, belə bir sağlam mühitin yaranması cəmiyyətin daha da durulmasına, saflaşmasına xidmət edirdi. Onu da qeyd edək ki, ölkədə yaranmış yeni ab-hava hər bir Azərbaycan vətəndaşında nikbin ovqat yaradır, dövlətə və hökumətə qarşı xoş hissələr oyadır. Bir fikri də deyək ki, həmin dövrə ölkəmizə xarici məmləkətlərdən çoxlu sayıda tanınmış şəxslər, siyasetçilər və qeyri-hökumət təşkilatlarının əməkdaşları olan insanlar gəlirdilər. Onlar ölkəmizə ayaq basan kimi ilk növbədə

söz, mətbuat, fikir azadlığı ilə maraqlanırdılar. Bu o demək deyildi ki, xaricdən gələn o əcnəbələr bizi çox istəyib, həmin məsələlərlə maraqlanırdılar. Bu o demək idi ki, onlar bezen bulanıq suda balıq axtarır, yüz bəhanə gətirirək, ölkəmiz haqqında Avropada mənfi fikirlər səsləndirməyə can atırdılar. Ancaq realıqlar və həqiqətlər bizim ölkəmizi xoşlamayan o adamların şərböhtən deməsinə imkan vermirdi. Düzdür, onların arasında beynəlxalq aləmdə və Avropada ölkəmizdə gedən demokratik prosesləri, söz və mətbuat azadlığını tərifləyənlər də var idi. Bayaq dediyimiz kimi şər-böhtən deyənlər də az deyildi.

Bu gün Avropa dövlətləri söz və mətbuat azadlığından danışır. Amma Almaniyada keçirilən beynəlxalq tədbirə dəvət olunmuş, AzərTAC-in əməkdaşını Fransanın şərböhtəni ilə ora buraxmaq istəmildilər. Görün, demokratik dəyərlərdən danışan, söz və mətbuat azadlığından dəm vuran Avropada nələr baş verir? Azərbaycan səfirliyyinin və digər mötəbər qurumların işə qarışması nəticəsində axır ki, AzərTAC-in müxbiri həmin beynəlxalq tədbirə buraxılıb.

Prezident İlham Əliyev də 20 illik fəaliyyəti dövründə Azərbaycan mətbuatına həmişə sevgi ilə yanaşib. Dəfə-

lərle cənab Prezident çıxışlarında qeyd edib ki, mən mətbuatın dostuyam və dostluqda da çox sədaqətliyəm. Prezident İlham Əliyev dedi bu fikirləri öz əməli işiyle təsdiq edib. Yəni onun hakimiyəti dövründə jurnalistlər üçün iki bina tikilib, 600-dən çox jurnalist yeni mənzillə təmin edilib. Dünyanın heç bir yerində mətbuat, söz azadlığına belə dəyər verilməyib. Özü də həmin binada mənzil alanların xeyli müxalif düşüncəli və müxalifet mətbuatının yazarları dərhalı. İlham Əliyev mətbuatı bu qayıyı ilə də kifayətlənməyib. Belə ki, ilde iki dəfə 20-dən çox mətbuatə dövlət dəstəyi olur. Əger həmin maliyyə köməkliyi edilməsə, bütün çap mətbuti öz nəşrini daşıyır.

Heç şübhəsiz, mətbuat da həmişə Prezident İlham Əliyevi özünə yaxın dost bilib və cənab Prezidenti "Mətbuatın dostu" mükafatı ilə dəyərləndirilib. Ölkəmizdə gedən azad, demokratik proseslər onu göstərir ki, Azərbaycanda bundan sonra da söz, mətbuat, fikir prüalizmi və düşüncə sərbəstliyinə böyük diqqət yetiriləcək, cəmiyyətdə sağlam mühitin və sağlam düşüncənin yaradılması üçün nə lazımdırsa olunacaq!

EMİL FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDİANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MƏLİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

21 iyun 2024-cü il

Zakir Bayramlı,
sair-publisist, AYB və AJB-nin
üzvü

Dünyanın işini yaxşı düşün sən,
Na əksən, onu da sən biçəcəksən.
Yaxşı iş de görsən, pis iş də, inan,
Unutmaş onları bu qoca dövrən.

Nizami Gəncəvi

Hər bir tarixi dövrde insanların cəmiyyət tərəfindən tənzimlənən əlaqə dəyərlər sistemi mövcud olmuşdur. Xeyir və şər insanla insan, insanla cəmiyyət arasında olan əlaqə münasibətlərinin obyektiv qanuna uyğunluqları kimi özünü eks etdirir. Xeyir və şər anlayışları ile biz hələ uşaqlarda oxuduğumuz nəğdillərdən, dəstənlərdən və s. tənisiq. Xeyir və şər kateqoriyası etikanın digər kateqoriyaları kimi cəmiyyətin mənəvi həyatının nə qədər zəngin olduğunu açıb oxucuya göstərir. Hələ bizim eradan əvvəl yunan alimləri Aristotel və Platon etikanın kateqoriyaları içerisinde xeyir kateqoriyasına daha çox üstünlük verirdilər.

Onlar xeyir işlər görməyi insanın əsas borcu hesab edir, hətta xoşbəxtliyin açarını da xeyirde axtarmağı məsləhət görürdülər. Tədqiqatçılar qeyd edirlər ki, əlaqə kateqoriyaları məzmun etibarı ilə obyektiv, icra mexanizmine görə isə subyektiv xarakter daşıyır və insan şüurundan heç bir asılılığı olmadan fəaliyyət göstərir. Ancaq bu fəaliyyətin subyektiv cəhətini dəha maraqlı edən odur ki, burada hər bir insanın seçimi azad formadadır. İnsan onu öz arzusuna və istəyinə uyğun olaraq əvvəl seçilir, sonra isə tədricən yerine yetirir. Yəni hər bir kesin xeyir və şərdən hansını seçməsi onun yalnız özündən aslidir. Əlaqə prinsipləri əsasında etikanın kateqoriyaları sistemi ilə insanın daxili ələmini, mənəvi simasını, əlaqəli keyfiyyətlərini, etik normalar üzrə davranışını və hərəkətlərini, eləcə də onun başqalarına olan şəxsi münasibətlərini və b. öyrənmək mümkündür. Etikada xeyir və şər kateqoriyası insanın əlaqəyi şürunun əsas anlayışı kimi qəbul olunur. Çünkü insanın bütün fealiyyətinə, o cümlədən, onun hər bir hərəketinə, işinə və ya əməlinə xeyir və şər nöqtəyi nəzərdən qiymət verilir.

Xeyir və şər anlayışlarına dünya filoslarının baxışları da müxtəlifdir. Hegelə görə insan doğularkən xeyirxah və ya bədxah keyfiyyətlərlə doğulmur. Onun xeyirə və şərə doğru isiqamətlənməsi arzusu, istək və meylleri onda sonra-

Ən qiymətli təbii sərvət

dan yaranır. Bu məsələdə vaxtikən Russo insani xeyirxah, Freyd isə əzazıl he-sab edirdi. Qisaca desək yer üzünün alım və filosollarının insanın xeyir və şər kimi müsbət və mənfi keyfiyyətləri sonradan eldə etməsi baredə fikirlər özü də müxtəlifdir. Ancaq Aristotelin fikrincə insan fəziləti və rəzaleti həyatı təcrübədə eldə edir və get-gedə onu möhkəmləndirir. İnsanlarda xeyir və şər kimi mənəvi keyfiyyətlər onların bütün daxili ələmini, xarakterini, istək və arzu-sunu, əsas məqsədini hərtərəfli açıb göstərir. Başqaları tərafından xeyirxah işlər təriflənir və ya alqışlanır, şər işlər isə tənqid edilir və ya lənətlənir. Xeyir anlayışı insandakı fəziləti, xeyirxahlığı, ədaləti və başqa müsbət keyfiyyətləri özlərində birləşdirir.

Tarixən bəşəriyyətin yola saldığı ötən dövrde xeyir və şər haqqında təsəvvürler və anlayışlar mənəvi keyfiyyətə, princip və mena baxımından müxtəlif ictimai quruluşlardakı rejimin xarakterinə, onun məqsəd və tələbləri-ne uyğun həyata keçirilmişdir. Lakin xeyir və şərdən ferqli olaraq konkret anlayış kimi ədalət bütün tarixi dövrlərdə bərabərlik və bərabərsizliyin inikası rəsulda çıxış etmişdir. Yunan mifologiyasında Femida ədaləti hesab olunurdu. Həmin dövrlərdən ədaləti eks etdiren tərəzi de Femidanın simvolu kimi qəbul olunmuşdur. Ədalət anlayışı və Femidanın simvolunu özündə eks etdiren tərəzi haqqında qədim filosofların düşüncələri isə müxtəlif idi. Məsələn, Demokrit qeyd edirdi ki, ədalət elə öz borcunu yerinə yetirmək deməkdir. Sokrat ədaləti başqasının xoşbəxtliyi kimi qiymətləndirirdi. Aristotel isə ədaləti olmağı qanuna riayyət edilməsi kimi deyər verirdi. Ədalət digər fəzilətləri də özündə cəm勒dir. Çünkü ədaləti başqa insanlara olan münasibətdə öz həqiqi yerini tapır.

Azərbaycan xalq ədəbiyyatının ən qədim və möhtəşəm yazılı abidəsi (XI-XII əsrlər) olan Kitabi-Dədə Qorqud dastanında Dədə Qorqud elin yolgöstərəni, çətin məqamda hamiya kömək əlini uzadan, igidlik və qəhrəmanlıq göstərən Oğuz igidlərinin adqoyma mərasimine rehbərlik eden bir müdrik və uzaqqorən el ağsaqqalıdır. Dərin vətənpərvərlik, yüksək qəhrəmanlıq və suverenlik ruhunda qələme alınmış dastan da xeyir və şər qüvvələrin mübarəzəsindən geniş səhər açılır. Xeyir qüvvələrin tərəfinde Oğuz elinin yaşlı nəslindən Qazan xan, Ditsə xan, Qazılıq Qoca və b. kimi qəhrəmanlarla yanaşı, Beyrək, Aruz, Basat, Yeynek və s. kimi gənc qəhrəmanlar da təsvir edilmişdir. Əsərde Oğuz iigidləri birləşərək istənilən anda şər qüvvələrə, yəni yadelli işqalçıları qarşı ölüm-dürüm savaşına qoşulurlar.

Dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvi öz yaradıcılığında "Xeyir və Şər" mövzusunu daha yüksək ustalıqla və nadir bədii boyalarla tərənnüm etmişdir. Öləməş şairin "Yeddi gözəl" poemasına daxil edilmiş "Xeyir və Şər" mənzum hekayəsi Azərbaycan folklorunda obraya çevrilən Xeyir və Şər ideyalarının da-ha yüksək məhərət qəleme alınmasının canlı nümunəsidir. Nizaminin "Yeddi gözəl" poemasının tərkibində verilmiş "Xeyir və Şər" mənzum hekayəsi "Avesta"dan qaynaqlanır. Əsərdə iki ideya bir-birilər döyüşür. Bu amansız və sərhədsiz döyüş səhnəsində Xeyir obrazı işq, Şər obrazı isə qarantiq kimi təmsil olunur. Zərdüşçülüyün müqqədəs kitabı "Avesta"da Xeyir obrazını Hürmüz, Şər obrazını isə Əhrimandır. Nizami Gəncəvinin yeganəliyi və dahiyanəliyi ondadır ki, o ilk dəfə "Xeyir və Şər" mövzusunun xalq folklorundan poeziyaya getirilməsinə nail olmuşdur. Mütxəssisler tutarlı faktlarla sübut edir ki, Azərbaycan sazında və müğamlarında da xeyir və şər motivlərinin elementleri vardır. Onlar hətta milli bayramımız "Novruz" düşüncələrində de Xeyir və Şər ideyalarının olduğunu bildirirlər. Burada qış Şər, yaz isə Xeyir obrazında çıxış edir.

Azərbaycan ədəbiyyatının və incəsənətinin digər nümunələrində de Nizami Gəncəvinin "Yeddi gözəl" poyemasi əsasında "Xeyir və Şər" motivləri üzrə müxtəlif əsərlər yazılmışdır. Xeyir və Şər mövzusunda cizgi filmi çəkilmiş, birperdəli balet (Tofiq Bakixanov) və opera (Oktay Rəcəbov) yaradılmışdır. Nizami Gəncəvinin Xeyir və Şər mənzum hekayəsi Mir Cəlal tərafından nəşr halında uşaqlar üçün yenidən işlənmişdir. Hekayə Xeyirlə birlikdə yol gedən Şərin öz əzuqəsini və suyunu Xeyirdən gizlətməsi, yoluñ uzunuñundan xəber-siz olan Xeyirin yola az su götürməsi və suyun qısa müddətdə qurtarması ilə başlıdır.

Övlad tərbiyəsində xeyir və şər məsəlesi çox dərin mövzu olsa da sadə və başa düşüləndir. Hər bir insanın həyatında xeyir və şərin mübarizəsi o, anadan olduğu ilk gündən başlayır. Xeyirxahlıq, hümanizm, başqalarına təmənnəsiz kömək emək, aciz və köməksiz insanlara əltutmaq, onlara yardım etmək onların əsas əmlə olacaqdır. Şər, xudpəsənd, alçaq, yalançı egoist, lovğa, ən başlıcası acgöz və tamahkar insanları isə heç vaxt şər işlərdən başı açılmır. Onlar kiməsə pislik etmək, zərər yetirmək üçün hər gün neçə-neçə planlar qurur, bədbəxt sonluqla bitən sənariilər yazırlar. Nəticə də özlərinə ömürlük tələya salır və oradan heç vaxt çıxa bilmirlər.

Arda Ronaldonu geridə qoyub, matçın ən yaxşısı seçildi

Almaniyanın təşkil olunan Avropa çempionatının qrup mərhələsinin 1 turu çərçivəsində baş tutan Türkiye - Gürcüstan matçının ən yaxşısı Türkə komandasının Arda Güler seçilib.

Adət.az UEFA-nın mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, gənc futbolçu Gürcüstana 3:1 hesabı ilə qalib gəldikləri görüşün 65-ci dəqiqəsində baxımlı qolla yadda qalıb. Bundan başqa, yarımmüdafiaçı qite birinciliklərində qol vuran ən gənc futbolçu adına yiyələnib və Kriştianu Ronaldonu geridə qoyub. Ronaldo 2004-cü ildə Portuqaliyada keçirilən AÇ-də qol vurarkən 19 yaş 128 günlündə idi.

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil Abbas

Baş redaktor:
İradə Tunçay

Qəzet "Ədalət" qəzetiñ bilgisayar mərkəzində yığılib sehfələnmiş və "Son dakika" MMC Naşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müelliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməye bilər.

Azərbaycan millisi FİFA reytingində irəlilədi

FİFA milli komandaların yeni dünya reytingini açıqlayıb.

QOL.az qurumun saytına istinadən xəbər verir ki, 1179.88 xala malik olan Azərbaycan millisi son reytinglə müqayisədə 1 pillə irəliləyib. Milli komanda 111-ci sıradadır. Reyting cədvəline 1860.14 xalla son dünya çempionu Argentina millisi liderlik edir. Fransa 1837.47 xalla 2-ci, Belçika 1797.98 xalla 3-cüdür.

Xatırlada ki, Azərbaycan millisi bu ay iki yoxlama oyunu keçirib. Komanda Qazaxıstan'a 3:2 hesabı ilə qalib gəlib, Almaniya 1:3 hesabı ilə udubuz.

KAPITAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.

kod: 200112 h\n
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks: 0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

TƏBRİK EDİRİK!

Əli Ruslan oğlu Yaradan-quliyevin 9 yaşı tamam olur. Ona can sağlığı arzulayıb və gələcəkdə savadlı, elmlı və vətənpərvər bir gənc kimi böyümesini diləyirik.

Babası Əli müəllim və basasının dostları Səməndər Məmmədov, Faiq Qismətəoğlu

Əməkdar artist Səbinə Hacıyeva qonşusundan şikayət-lənib.

Adalet.az xəbər verir ki, aktrisa yaşadığı köhnə tikili binada qanunsuz qazıntı və tikinti işlərinin getdiyini söyləyib. Və bunun da bina sakinlərinin həyatı üçün çox təhlükəli olduğunu qeyd edib:

"Dostlar köməyinə ehtiyac var!!! Binamız köhnədir, keçən il partlayış da olub. Binanın vəziyyəti yaxşı deyil. Buna baxmayaraq birinci mərtəbədə kimse bir mərtəbə aşağı qazıyb, dayaqları yiğidir obyekti kimi təmir edir. Bir sözə binanı tam təhlükə vəziyyətə salırlar. Şikayet etmişik amma bu gün yenə davam edirlər. Nə edə bilerik? 6 blok her blokda 15 menzil. Bu qədər ailə təhlükədə qalmalıdır?"

Meyxanaçı: "Oğluma görə tikintini dayandırdım"

Məşhur meyxanaçı Tərlan Novxanı bu dəfə sənətindən yox, şəxsi həyatından danışır.

Adalet.az xəbər verir ki, meyxanaçı oğlunun təhsilinə görə bir çox işləri dayandırıb:

"Bağ tikirdim, amma dayandırıbmışam. Büyük oğlum ali məktəbə qəbul oldu. İndi Türkiyədə oxuyur."

Onun yanına gedib-gəlirəm deyə vaxtım olmur. Həm xərclərinə görə dayandırıbmışam, həm də usta işlətmək elə bir işdir ki, gerək iş gördürən adam o işə nezər etsin. Evin təmirində ustaların əlindən çox əziyyət çəkmişəm. Ona görə istəyirəm ki, hər şey öz ürəyimcə, öz zövqüməcə olsun".

Əntiqə

Modriç Buffonu geridə qoydu

Xorvatıya millisinin futbolçusu Luka Modriç yığmadakı oyun sayına görə İtaliya komandasının sabiq üzvü Canlıuci Buffonu geridə qoyub.

QOL.az xəbər verir ki, o, bu-na Avro-2024-ün qrup mərhələsinin 2-ci turunda Albaniya ilə görüşdə (2:2) meydana çıxmışla nail olub. Modriç millidə 177-ci oyununu keçirib.

38 yaşlı hücumameyilli yarım müdafiəçi neticədə İtaliya yığmasının sabiq qapıcısı Canlıuci Buffon (176) geridə qoyub. Modriç millidəki oyun sayına görə yalnız Serxio Ramos (İspaniya, 180 oyun) və Kriştiano Ronaldodan (Portuqaliya, 208 oyun) geri qalır.

Luka 2006-cı ildən Xorvatıya millisinin üzvüdür.

Daşdəmirov Qüdət Məlik oğlunun adına verilmiş əmək kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Aqil Abbas və "Ədalət" qəzetiñ kollektivi Faiq Qismətəogluna əzizi

Fazıl Məhərrəmovun

vəfatından keçərəndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Tiraj: 1500

Sifariş: 183

Çapa imzalanmışdır:
20.06.2024

16 ƏDALƏT •

21 iyun 2024-cü il